

KRISLAI

Kurie gi pasikeitė?
Prez. Fordui nepavyksia
Kai ligoniai ligonius gydo
Ir jiems kaleina ateisianti
Sekmadienį Laisvės salėje

A. BIMBA

Didelis "The N. Y. Times" spalio 15 d. savo vedamajame aštriai kritikuoja Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministrą Andrej Gromyką. 1948 metais jis smarkiai baręs Vyduročių arabus, kam jie siuntė į Palestiną militines jėgas nuslopinti Žydų Tautinio Išsilaisvinimo Judėjimą, o dabar, š. m. lapkričio 12 d. tas pats Gromyka Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje balsavo už arabų rezoliuciją, kurioje pasmerkiamas sionizmas. Girdi, matote, kaip jis apsisvertė aukštyn kojomis.

Bet nieko panašaus neįvyko. Pasikeitė ne Gromyka, arba Tarybų Sąjunga, kuriai jis atstovavo, balsuodamas už pasmerkiamą sionizmą, bet žydai nacionalistai. Jie tapo rasistais. Jie toje pačioje Palestinoje iš arabų atėmė žemes, tūkstančius jų pavertė benamiais bei privertė apeisti savo gimtinę ir iki šiol pusbadažiai gyventi kempėse Jordane ir kituose kraštuose. Kai juos persekiojo, Gromyka užtarė juos. Kai jie kitus persekioja, jis juos smerkia.

"Long Island Press" kolumnistas Patrick Buchanan ir bora, ir pajaukia prezidentą Fordą už nesigalėjimą praskaito laimėti savo pusėn Respublikonų partijos dešiniuosius elementus, atitraukti juos nuo Donald Reagano. Jis ir vetavo socialiniai naudingus Kongreso priimtus bilius, kaip apšvietos ir mokyklų vaikų šiltais pietais aprūpinimo biliai, ir važinėja po visą kraštą, prakalbas sakdamas iš Barry Goldwaterio knygos (Goldwateris yra reakcininkas), kad tikslai prisigerintų konservatoriams.

Bet, bet, sako Buchanan, nieko iš jo šių pastangų neišeis. Partijos konservatoriai juo nepasitiki ir nesitrauks iš po Reagano vėliavos.

Pagyvensime — pamatysime, žmonės sako.

Praeitą savaitgalį Paryžiuje šešių kapitalistinių aukščiausių industrinių išsivysčiusių kraštų vadai atlaikė ekonominiais reikalais viršūnių konferenciją. Joje dalyvavo ir mūsų prezidentas Fordas. Kitos konferencijoje atstovaujamos šalys buvo: Japonija, Anglija, Prancūzija, Vakarų Vokietija ir Italija.

Tai sunkiai sergantys buvo susirinkę ta pačia liga taip pat sunkiai sergančius gydyti. Visos šios šalys gyvena giliausią ekonominę krizę. Visas jas smaugia infliacija, kainų kilimas, nedarbas, kriminalizmas.

Ką jos viena kitai gali duoti? Kaip jos viena kitai gali padėti išsigydyti?

Konferencijoje susirinkusių vadų siūlomais vaistais neturi pasitikėjimo net ir didžiausi kapitalistinio pasaulio galvočiai.

O juk jie galėjo pasikviesti nors vienos kurios socialistinės

Protingas vyriausybės ėjimas Indokinijos klausimu

Washington. — Valstybės sekretorius Henry Kissinger pranešė Kongreso Atstovų Buto komitetui, kad Jungtinės Valstijos esančios pasirošusios pradėti pasitarimus su Indokinijos tautomis dėl sunormalizavimo santykių. Iki šiol su jomis diplomatiniai ir visoki kiti ryšiai buvo nutraukti. Amerikos pažangioji visuomenė jau gerokas laikas ragina vyriausybę normalizuoti santykius su Vietnamais, Kambodija ir Laosu ir padėti atsistatyti. Juk jas šios šalies armijos ir sugriovė.

Jeigu prezidentas Fordas ir sekretorius Kissingeris pakeitė nusistatymą ir jau pasirengę santykius atnaujinti, žinoma, naujais pagrindais, labai gerai. Kaip žinoma, minėtoms išsilaisvinusioms tautoms šiandien vadovauja komunistai. Sekretorius ir pakeitė: normalizuoti santykius su komunistinėmis Indokinijos tautomis.

Kaip šių tautų komunistinės vadovybės sutiks sekretoriaus pranešimą? Veikiausiai pritarę pradėjimui pasitarimų dėl didelio vilkinimo. O gal iškels tam tikras sąlygas...

nės šalies vadą. Jis jiems būtų pateikęs tikrai efektingų vaistų išsigydyti nuo krizės.

Na, pagaliau, daleiskime, ar jie negalėjo pasikviesti kad ir mažytės Tarybų Lietuvos partijos sekretorių P. Griškevičių, arba Aukščiausios Tarybos prezidento pirmininką M. Šumauską, arba Ministrų Tarybos pirmininką Maniūšį. Lietuva neserga nei infliacija, nei nedarbu. Dargi mūsų "vaduotojai" primeta jai, kad joje tiek daug darbų, jog nenorį dirbti žmonės esą verčiami dirbti. Tai esanti baisi vergija versti žmogų pelnytį sau duoną "iš prakaito kaktos savo".

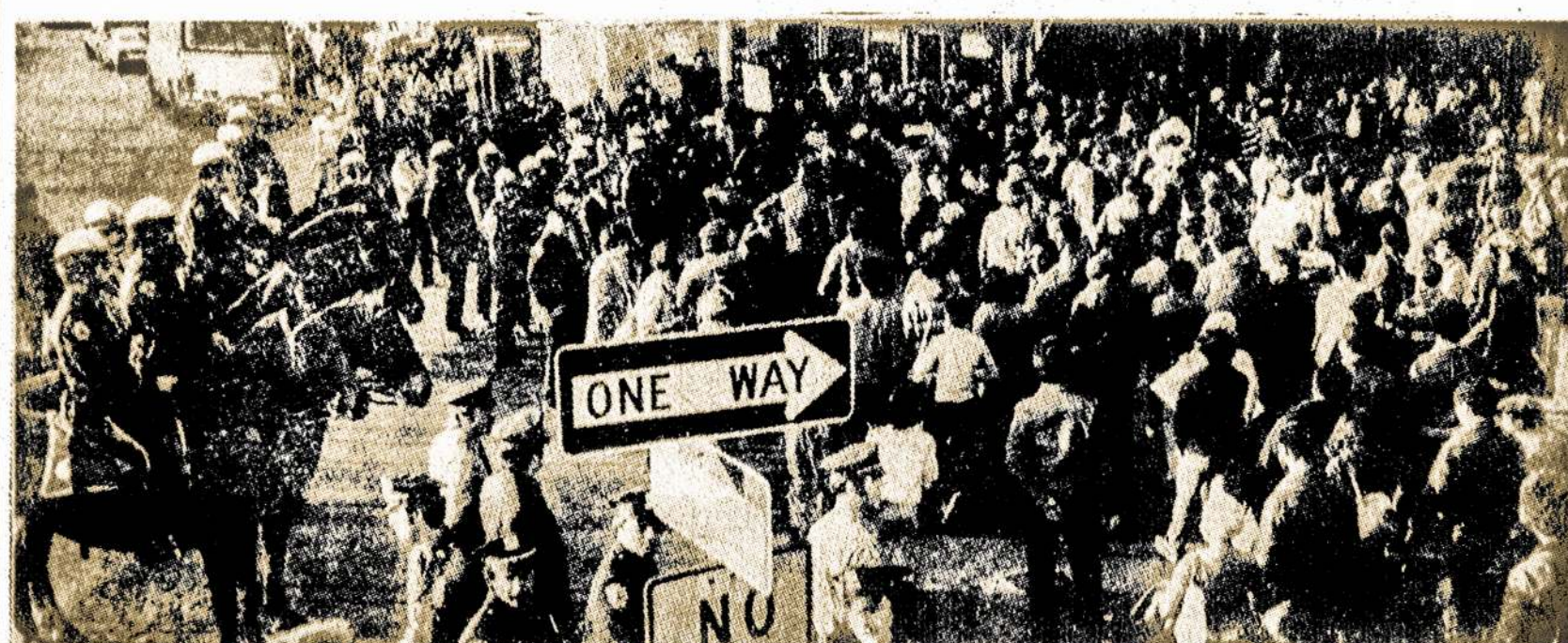
Kaip ten bebūtų, aš tikiu, kad vienas iš pamintėtų vadų būtų puikiai pamokęs Paryžiuje susirinkusius prezidentus ir premjerus, kaip sėkmingai ir greitai galima susidoroti su krize.

Žymusis komercinės spaudos kolumnistas Jack Anderson užtikrina, fašistinių militaristų kontroliuojamoje Cilėje sunaikinimo kaleina ateina ir Krikščionių Demokratų partijai. Jie jau susidorojo su komunistais ir socialistais, tai yra, jų partijas uždarė, o jų vadus nužudė arba privertė bėgti į užsienius. Dabar jau pradėję terorizuoti ir krikščionis demokratų. Klausimas, jis sako, tik laiko, kai ir jų partija bus likviduota.

Jau ši sekmadienį įžymiojo lietuvių tautos dailininko M. K. Čiurlionio 100-ųjų gimimo metinių minėjimas. Kaip būtų gražu, kad ir šia nepaprastą progą vėl Laisvės salė būtų sausakimšai užpildyta, kaip buvo aną sekmadienį per "Laisvės" koncertą!

Visi-visos esate nuoširdžiausiai kviečiami ir ragina-

PROTESTO DEMONSTRACIJŲ AUDRA

New York. — Siuo tarpu beveik kasdien mieste vyksta didžiulės biednuomenės protesto demonstracijos prieš valdžios pasirošimą sumažinti lėšas įvairioms socialinėms programoms. Dažnai didelės grupės žmonių susėda ant kelio prie tiltų ir sutrukdė jais trafiką. Nuotraukoje dalis vienos tokių demonstracijų.

Būsimasis Meksikos prezidentas

Mexico City. — Naujo prezidento rinkimai įvyks ateinančių metų liepos 4 dieną. Rinkimuose turės teisę dalyvauti 25,000,000 Meksikos piliečių. Bet faktiniai naujas prezidentas jau išrinktas. Dabartinis prezidentas Luis Echeverria Alvarez į savo vietą kandidatą paskyrė 55 metų amžiaus José Lopez Portillo ir jo kandidatūrą užgėrė Institucinė Revoliucinė Partija, kuri Meksiką valdo nuo 1929 metų.

Kokių politinių pažiūrų naujasis prezidentas yra, nežinia. Jis savo agitacijoje apeliuoja į visas klases ir žada jų visų interesus ginti. Jis net bankininkus vadina savo "draugais".

José Lopez Portillo

JAU IR KISSINGER BIJO REZULTATŲ

Pittsburgh, Pa. — Čia kalbėdamas sekretorius Kissingeris griežtai atmetė ir pasmerkė Jungtinių Tautų Asamblėjos daugumos priimtą rezoliuciją prieš sionizmą, bet patarė eiti atsargiai. Mat, yra tokių amerikiečių, kurie siūlo Jungtinėms Valstijoms iš Jungtinių Tautų pasitraukti. Sekretorius Kissingeris sako, jog tai būtų didelė klaida. Jo supratimu, reikia pasaulinėje organizacijoje pasilikti ir viduje darbuotis pakaitimui jos nusistatymo sionizmo klausimu.

Washington, D. C. — Baltieji Rūmai praneša, kad prezidento Fordo vizitas į Kiniją bus gruodžio 1-4 dienomis. Taipgi pranešama, kad iš Kinijos grįždamas prezidentas su oficialiu vizitu aplankys Filipinus ir Indoneziją.

Naujos taisyklės bet senos formos

Vatikanas. — Per penkerius paskutinius metus buvo ruošiamos naujos popiežiaus išrinkti taisyklės. Dabar jos jau paskelbtos. Jas padiktavo popiežius Povelis VI. Buvo siūlyta, kad i popiežiaus rinkimą būtų įtraukti ir vyskupai. Bet popiežius pasiūlymą griežtai atmetė ir paliko tą pačią sistemą, kurios buvo laikomasi per pastaruosius 8 šimtus metų. Būtent: popiežiaus rinkime balsą ir teisę turį tikti kardinolai. Nusivylę tie, kurie kovojo už platesnį rinkimo pagrindą. Povelis VI, matyt, vyskupa nepasitiki.

Pasaulinis žydų susirinkimas prieš Jungt. Tautų rezoliuciją

Tel Aviv. — Izraelio valdžia ir Pasaulio Zionistų Organizacija susitarė suaukti dar šio mėnesio pabaigoje pasaulinį žydų sąskrydį. Tokio susirinkimo tikslas: aptarti būdus, kaip atmušti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtą rezoliuciją, kurioje sionizmas tapatinamas su rasizmu.

Susirinkimas įvyks Jeruzolime. Tuo tarpu Izraelyje eina masiniai protestai prieš rezoliuciją. Renkami parašai ant peticijos, kurioje Jungtinių Tautų sekretorius Kurt Waldheim raginamas pamiršti savo protestą prieš

Washington. — Su prezidentu Fordu į Kiniją taipgi vyks jo žmona Betty ir jų dukra Susan. Bet jos dar nėra gavusios pakvietimo. Tikimasi bet kurią dieną gauti.

Washington. — Senatas užgėrė apsigyni o reikalams biudžetą iš \$90,700,000,000, arba 7 milijonais mažiau, negu vyriausybė reikalavo.

Atrodo, kad Sacharos ginčas baigtas susitarimu

Madridas. — Ispanijos valdžia sutiko pasitraukti iš Sacharos ateinančių metų vasario mėnesį. Teritorija užleidiama Marokui ir Mauritaniai. Dar nėra žinios, kaip jos teritoriją pasidalins. Gali tarp jų kilti susikirtimas.

Sacharoje tėra 80,000 gyventojų. Jungtinės Tautos yra patvarkiusios, kad žmonių būtų atsiklausta apie jų likimą. Nežinia, ar Marokas ir Mauritania šį nutarimą vykdys.

Tarybų Sąjungoje Kaukazo kalnuose tragiska nelaimė

Maskva. — Pranešama, kad turistų grupę iš 51 asmens ištiko didelė nelaimė. Laipiojant kalnais užėjo labai dideli audringi šalčiai ir kiek įspinesni turistai neatlaikė. Zuvo 28! Tai bene pati didžiausia tokios rūšies tragedija.

Ar kas nors kaltas už nelaimę? Taip atrodo. Leidinys "Sovietiskaja Kultura" kaltina ekskursijos rengėjus ir vadus. Jie turėsią atsakyti prieš teisumą.

Ekskursija po kalnus prasi-dėjus rugsėjo mėnesį su didžiausiu entuziazmu. Jos sudėtis veikiausiai daugumoje buvo dar jaunų žmonių.

Už žodžio ir spaudos laisvę

Warren E. Burger, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas

Leidinyje "Bicentennial Times" lapkričio mėn. laidoj jis ragina, minint šios respublikos 200-metinį jubiliejų, ypatingai ir išlaikyti žodžio ir spaudos laisvę. Jos buvo pasakelbtos Nepriklausomybės Deklaracijoje ir paskui įtrauktos į šios šalies Konstituciją. Jas turime perduoti ir ateinančioms kartoms.

Vakarų Vokietijos vadovybė pasilieka ta pati

Mannheim. — Prieš kelias dienas čia įvyko Vakarų Vokietijos Socialdemokratų partijos konvencija. Prie jos buvo ilgai ruošiasi. Teko nusi-vilti tiems, kurie tikėjosi vadovybėje pakeitimui.

Konvencijoje dalyvavo 429 delegatai iš visų šalies kam-pų. Iš jų 407 balsavo palikti Willy Brandt partijos pirminku, o dabartinį V. Vokietijos premjerą Helmut Schmidt jo pavaduotoju.

Si konvencija buvo svarbi dar ir tuo, kad kitos nebebus prieš ateinančius spalio mėnesį šalies parlamentarius rinkimus.

Konvencijoje stebėtojų bei svečių buvo net iš 36 kraštų.

Socialdemokratų partijoje eina pasidalijimas tarp "kairiųjų" ir "dešiniųjų". Laikė konvencijos buvo laikomi kousai atskiros salėse. "Kairiųjų" kokuse dalyvavo 170 delegatų, o "dešiniųjų" — 200.

Matyt, Brandt and Schmidt buvo priimtinai partijos vadais abiem sparnam, nes prieš juos balsavo tik 22 delegatai.

Siuo tarpu Socialdemokratų partija yra Vakarų Vokietijos vadovaujama partija. Ji sudaro vyriausybę. Willy Brandtui pasitraukus iš premjero vietos, ją užėmė Helmut Schmidt.

Roma. — Popiežius Povelis VI viešai pasmerkė arabus už padėjimą bombos Jeruzalime, kuriai sproguos 6 žmonės buvo užmušti ir 42 sužeisti. Jis smerkias visus teroristinius būdus savo tikslui siekti.

Po 7 metų sugrįžo

Eldridge Cleaver

Buvęs žymus juodųjų žmonių Panther Partijos veikėjas 1976 metais, nepaisydamas 50 tūkstančių dolerių užstato, nenorėdamas grįžti į kalėjimą, pasitraukė į užsienį. Gyveno įvairiose šalyse. Praeitą antradienį sugrįžo, ir tuoj dar Kennedy aerodrome tapo suareštuotas.

Cleaver mano, kad Jungtinėse Valstijose padėtis yra pasikeitusi, kad šiandien juodųjų žmonių persekiojimas yra atslūgęs, ir todėl jis gal nebebus baudžiamas, kad prieš jį kaltinimai bus panaikinti.

Vėliausios Žinios

Paryžius. — Šešių industrinių šalių (Jungtinių Valstijų, Japonijos, Anglijos, Prancūzijos, Vakarų Vokietijos ir Italijos) viršūnių konferencija praeitą savaitgalį baigėsi su priėmimu pavaišos deklaracijos. Toje deklaracijoje šios valstybės pasižada bendrai darbuotis pasiekimui bendrų tikslų. O jų bendri tikslai esą nugalėti ekonominę ir finansinę kapitalistiniame pasaulyje krizę.

Washington. — Aukščiausiasis Teismas patvarkė, kad valstijos neturi teisės nutraukti nedarbo apdraudos mokėjimo bedarbėms moterims per paskutiniustrisnės-tumo mėnesius ir per šešias savaites po gimdymo. Iki šiol buvo taip daroma, pasiteisinant, kad per tą laikotarpį jos negalėtų dirbti, jeigu ir norėtų. Todėl jos negali gauti apdraudos.

Madridas. — Nors diktatorius Franco guli ant mirties patalo, bet jo paskirtas jo vietą užimti princas Juan Carlos tęsia terorą prieš komunistus. Šeši jų vadai suareštuoti.

Washington. — Dvidešimt penki Atstovų Buto nariai demokratų apskundė teismu du federalinės valdžios departamentus. Jie kaltinami, kad jie patariama erikinėms kompanijoms dalyvauti arabų boikote prieš Izraelį. Skundžiami yra Prekybos Departamentas ir Vidaus Reikalų Departamentas. Tarpe skundėjų figuruoja vardas ir Bella Abzug.

Londonas. — Trečiadienį sprogo viename restorane teroristų padėta bomba. Du žmonės užmušti, o 17 sužeisti.

New Haven, Conn. — Viešųjų mokyklų mokytojų streikas tebesitęsia. Jau 77 mokytojai nubausti kalėjimu.

Saigonas. — Jau paruošti planai dėl pravedimo rinkimų į konstitucinį seimą abiejose Vietnamo dalyse — Šiaurėje ir Pietuose. Seimas suvienys abi tautos dalis.

Washington. — Gynybos sekretorius James Schlesingeris nesitikejęs būti pašalin-tu. Kai gavęs pranešimą, kad jis atstatomas, buvęs nuste-bintas ir pritrenktas. Dieną prieš tai turėjęs su prezidentu Fordu beveik visos valandos pasitarimą, bet prezidentas apie atstatymą jam nė žodžio neprisiminęs.

Sveikinkite savuosius per "Laisvę"

Su žiemos šventėmis, su Naujaisiais Metais sveikinkime savo artimuosius per laikraštį "Laisvę". Bus laikraščiu parama ir pasieksite visus su vienu parašymu. Bet nedelskite - tuojau prisiųskite savo sveikinimus. Kaina: nuo \$5.00. Kas norite didesnio formato tai \$10.00.

Administracija

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months 5.00		Canada, Lat. Amer. 6 months \$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50		Foreign countries, 6 months, \$6.50

Ar Jungtinės Tautos iš tikrųjų krizėje?

Jei pasikliauti šios šalies stambiosios komercinės spaudos triukšminga propaganda, tai Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtoji antizionistinė rezoliucija pasaulinę organizaciją įbloškė į giliausią krizę. Kai kuriuose kapitalistinio pasaulio kampuose net pranasaujama jai negarbinga mirtis. Toje propagandoje jau keliamas reikalavimas, kad mūsų Jungtinės Valstijos pradėtų ją griauti, iš jos tuoj pasitraukdamas. Žinoma, šią šalį pasektų visa eilė jos šalininkų. Ir taip pradedtų pasaulinės organizacijos laidojimas.

Reikia tikėtis, kad tokios tragedijos bus išvengta. Jau ir mūsų valstybės sekretorius Kissingeris pataria karštagalvams priltiti, liautis kelti tokius reikalavimus. Toks šios šalies kelias tikrai pakenktų tam pačiam sionizmui, dar aščiau prieš jį nustatydamas pasaulio šalių didelę daugumą, kurios Generalinėje Asamblėjoje balsavo už minėtą rezoliuciją.

Izraelis, kurį šiandien valdo sionistai (kraštutiniai nacionalistai) galėjo šios rezoliucijos ir šios pasaulio daugumos rūstybės išvengti. Bet nesistengė. Jam buvo socialistinių šalių su Tarybų Sąjunga priešakyje patarta išsikraustyti iš arabų okupuotų žemių, atitaisyti palestiniečiams padarytą skriaudą, pripažįstant jiems teisę į nepriklausomybę ir leidžiant jiems sugrįžti į savo namus. Tada būtų buvęs Jungtinių Tautų duotas Izraeliui užtikrintas saugumas jo buvusiose prieš tų žemių užgrobtą sienose. Arabai būtų buvę paveikti su tokia programa sutikti, nes tai būtų buvęs pasiektas visoms toje srityje tautoms bei valstybėms saugumas ir taikingas bendradarbiavimas. Bet šito sveiko, protingo, labai praktiško ir visiems naudingo kelio iš krizės ir konfliktų, Izraelis nepakluso. Štai kas pagrindiniai ir privedė Asamblėjos daugumą prie sionizmo pasmerkimo ir pavadinio rasizmu.

Tiesa, Asamblėjos rezoliucija paaštrino ir pagilino Jungtinės Tautos pasidalijimą, bet mes nė valandėlei neabejojame, kad nueis vėlais visos pranašystės apie joms mirtį. Tik tai pasukinis pasauliniais reikalais atsilikėlis gali nematyti šios organizacijos vaidmens išvengimui pasaulinio branduolinio karso.

Mažosios partijos prez. rinkimuose

Didžiosios kapitalistinės partijos jau paskendusios rinkiminėje kampanijoje. Demokratai ir republikonai jau turi sudarę komitetus ir kaupia didelius fondus propagandai už savo kandidatus. O tuos ukvatinkus būti kandidatais į prezidentus pas juos sunku ir besuskaityti. Ypatingai demokratai jų skaičiumi gali didžiuotis.

Bet kaip su mažosiomis partijomis? Juk numatoma, pavyzdžiui, kad savo kandidatus stengsis turėti komunistai ir socialistai. Bet, kol kas, pas juos to rinkiminio "triukšmo" dar nesigirdi. Tiesa, neseniai Komunistų Partijos konvencijoje buvo atnešančių prezidentinių rinkimų klausimas plačiai aptartas ir pasisakyta už dalyvavimą su savo kandidatais, bet rinkiminė kampanija dar nėra įsisiūbavusi. Iš Socialistų partijos nė tiek nesigirdi.

Mažosioms partijoms tokiuose rinkimuose pasėkmingai dalyvauti yra labai sunku. Tiesa, joms netenka peštis dėl kandidatų, kaip naujasi demokratai ir republikonai, bet jų kandidatams labai sunku patekti į prezidentinių kandidatų sąrašą. Pav., Komunistų Partija, rodos, nė vienoje valstijoje nėra pripažinta legalia politine partija, kad jos kandidatai į prezidentus ir viceprezidentus, nominuoti jų suvažiavimuose, automatiškai būtų įtraukti į kandidatų sąrašą. Ji turi iš anksto kiekvienoje valstijoje surinkti po tam tikrą skaičių piliečių parašų už savo kandidatus, pristatyti valstijų sekretoriams ir laukti, ar jie parašus priims, ar atmes. Jeigu atmes, toje valstijoje Komunistų Partijos kandidatai nebus ant baloto uždėti ir tos valstijos piliečiai neturės progos už juos balsuoti. O surinkimas tūkstančių parašų yra neįsivaizduojamai sunkus darbas. Komunistai sieksią laimėti savo kandidatus ant baloto vietas nors 30 valstijų. O viso yra 51 valstija.

Na, o ką jau bekalbėti apie mažų darbininkų partijų rinkimams fondus. Šiandien viso krašto mastu pravedimui efektingos propagandos per spaudą, radiją ir televiziją už savo kandidatus reikia ne milijonų, bet desėtkų milijonų dolerių. Kapitalistinės partijos tokiai propagandai ir agitacijai išleidžia po apie 60 milijonų dolerių.

ALDONA PUIŠYTĖ

Šalie

Šalie šaltėkšnių, kadagių,
Tave kaip motiną regiu
Su giesme lūpose: tyli
Gaida jos, žodžiai — dideli.

Man skleidžiasi lėlijos trys —
Trys skiemens — jie sudarys
Gimtinės vardą tarp senų
Dangaus ir žemės vandenų.

Šalie čiobrelių, ajerų,
Mart! buvai tu keturių
Pasaulio vėjų... Išlikai,
Kad grįžtų žylantys vaikai.

Viena — many — šventa esi.
Spindėsi, tamsoje šviesi,
Lig amžinos tos valandos,
Kol paukštis gluosny man giedos...

Kas ką rašo ir sako

JUNGT. VALSTIJOS,
NUMERIO PIRMO
MIRTIES SINKORIUS!

Tai skelbiama geležinkelinių unijų organe "Labor" (lapkr. 15 d.) vedamajame. Jo antraštė "Grim U. S. Role — World's No. 1 'Merchant of Death'". Jame sakoma:

"Ne daugelis amerikiečių žino apie tai, bet Amerika yra vadovaujantis pasaulio 'mirties pardavinėtojas'. Šiandien mes į užsienį išsiunčiame 11 milijonų dolerių vertės ginklų. Tai net dukart tiek, kiek jų išsiunčia antrasis stambiausias 'mirties pardavinėtojas' — Tarybų Sąjunga.

Ar iš tikrųjų šitaip reikia siekti pasaulinės taikos? Keletas Kongreso narių jau pradeda rimtai šį klausimą kelti. 'Aš manau, kad tai yra tragedija', pasakė senatorius Edward Kennedy (demokratas iš Mass.), kad mes priėjome prie to, jog tapome pasaulio vadovaujančiais ginklų prekybininkais'.

Amerikos ginklų siuntimas į užsienį pakilo nuo dviejų milijonų dolerių vertės 1967 metais iki 11 milijonų 1975 metais".

"Labor" vedamajame pabrėžiama, kad šiandien daugiausia ginklų išsiunčiama į Vidurio Rytus. Parduodame abiemis konfliktu pusėms — Izraeliui ir arabams. Ne tik ginklų biznio korporacijos, kaip Northrop ir Lockheed, per savo agentus užsieniuiose susilę darbuojasi, kad kuo daugiausia šios šalies ginklų būtų perkama, bet ir mūsų militaristai užsieniuiose panašiai darbuojasi.

"Amerikos ambasadorius vienoje naftos turtingoje šalyje", sako unijų savitraštis, "patarė jos valdžiai savo turtus panaudoti ekonominiams išsivystimui, bet Amerikos ginklų pardavėjas ją paveikė priešingai, ir ta šalis šiandien yra labai stambus Jungtinių Valstijų naujų ginklų pirkejas".

TARYBŲ LIETUVOS
MOKYKLOS UŽDAVINIAI

Žurnalo "Tarybinė Mokykla" š. m. 10-am numerįje skaitome Oloyzaus Opulskio, Švietimo ministerijos Mokyto metodinio skyriaus viršininko ilgą straipsnį "Žengiant į naująjį penkmetį". Jame, tarp kitko, pabrėžiama:

"Mes siekiame, kad jaunoji karta būtų politiškai sąmoninga, visuomeniškai aktyvi, aukštos dvasinės kultūros, sugebėtų teisingai klasiniu požiūriu vertinti socialinius reiškinius ir pagal tai kurti prasmingą savo gyvenimą. Respublikos liaudies švietimo įstatyme pabrėžiama, kad vienas svarbiausių bendrojo lavinimo mokyklos uždavimų yra 'ugdyti kilnius moksleivių moralines savybes komunistinio statytojo moralinio kodekso reikalavimų dvasia'. Dėl to mokykla privalo aktyviai padėti jaunimui įsisavinti mūsų visuomenės dorovines normas, socializmo sukurtą materialinę ir dvasinę kultūrą, tarybinių žmonių sukaupytą socialinę patirtį. Reikšmingą vaidmenį, formuojant moksleivių teisinę sąmonę, skiepijant pagarbą mūsų visuomenės moralės ir teisės normoms, ugdati dorovingo elgesio praktinius įgūdžius, turi suvaidinti "Tarybinės valstybės ir teisės pagrindų" sisteminis kursas, kuris šiemet pradėtas dėstyti visų tipų bendrojo lavinimo mokyklų VIII klasėse.

Pastaraisiais metais susidarė palankesnės sąlygos ir estetiniam bei doroviniam moksleivių auklėjimui. Svarbus veiksnys, paskatinęs šios veiklos suaktyvėjimą, buvo Švietimo ministeri-

jos ir Kultūros ministerijos kolegijų bendras nutarimas, kuriame nužymėti būdai ir formos, mobilizuojant jungtines švietimo ir kultūros darbuotojų pastangas moksleivių estetiniam auklėjimui tobulinti. Ženklys šio bendro darbo pirmieji praktiniai žingsniai. Daugelis bendromis pastangomis paruoštų respublikinių moksleivių renginių ("Dainų dainelės", moksleivių kūrybos konkursai, respublikinės dainų ir šokių šventės renginiai ir kt.) sulaukė gero įvertinimo ir muzikinės bei meno visuomenės pripažinimo. Šią veiklą būtina visokeriopa skatinti ir plėtoti, o jos turinį veiksmingiau panaudoti ne tik estetiniams, bet ir doroviniams moksleivių auklėjimui".

TEBEPIŠKINA IŠ
DIDŽIŲJŲ KANUOLIŲ

Ir klerikalai visas savo didžiąsias kanuoles atrėpė prieš tą "nelaimingą" Helsinkį. Antai, kunigų dienraščio (lapkričio 12 d.) viename puslapyje net trys ilgi straipsniai prieš garsiąją Helsinkio konferencijos Deklaraciją. Saudo ją pačios smarkiausios galvos. Štai vedamasis "Pastangos legalizuoti plėšimus". Gedimino Galvos straipsnis "Taikos sambūvis ir revoliucija" ir Jurgio Gliaudos, dar ilgesnis, "Helsinkiadės politikos klampynėje".

Daugiausia tulžies visi trys vyrai, žinoma, išlieja prieš "vargšę" Tarybų Sąjungą. Savo prakeiksmus redaktoriui baigia: "Helsinkio deklaracija nėra tautų laisvės dokumentas, o tik nevykęs bandymas legalizuoti Sovietų plėšimus." Prieštaravimas: Jeigu nevykęs, nenusisekęs, tai kokiems galams taip ji visomis keturiomis pliekti, kodėl jo nepamiršti?

Ū galvočius Galva šaukia: "Sovietų taikos sambūvis yra priemonė siekti revoliucijos pasauelyje".

Gi Jurgis Gliauda giliausia atsidusęs savo ilgus sapaliojimus baigia: "Gaunamas išpuolis, kad čia vyksta kažin koks žaidimas savokomis, senos sąvokos atmetamos, o naujų nesugebėta atrasti. Kaip pavadinsi, nepagadinsi. Visas "baigiamasis aktas" primena krūmokšniais apžėlusį pelkėtą plotą. Galime net susimušti, kaip tokią vietą vadinti: raistu ar klampyne. Tačiau kiekvienas su-tiks, ar tai raistas ar klampynė, tai yra vieta, kur velniai savo vaikus per".

Ot kaip. Amen!

ŠILTI ŽODŽIAI APIE
LIETUVIŲ TAUTOS
LAIMĖJIMUS IR
PASIEKIMUS

Siemet ypatingai entuziastikai ir iškiliai Lietuvoje buvo lapkričio 7 dieną atžymėta Spalio revoliucijos 58-oji sukaktis. Vilniuje demonstracijose, apart kitų, kalbą pasakė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas senas kovotojas Motiejus Šumauskas.

"Tarybiniais žmonėmis Didysis Spalis visuomet buvo ir yra brangi šventė", pasakė Šumauskas. "Kiekvienos jo metinės yra tarsi nauja pakopelėje nuo revoliucijos iki išsivystytos socialistinės visuomenės sukūrimo..."

"Su Didžiąja Spalio pergale", Šumauskas tęsia, "neatskiriamai susijęs ir lietuvių tautos likimas, jos ilgaamžė kova už nacionalinį ir socialinį išsivadavimą.

Siemet pažymėjome Pergalės Didžiąjame Tėvynės kare 30-metį ir Tarybų Lietuvos 35-ąsias metines. Socializmo statybos laikotarpiu pasiekėme didelių laimėjimų. Promonės produkcijos gamyba šie-

met 46 kartus viršys 1940 metų apimtį. Iš pagrindų perorganizuotas žemės ūkis. Jo gamybos apimtis padidėjo daugiau kaip du kartus. Dabar žengiamas naujas žingsnis — igyvendinamas žemės ūkio koncentravimas ir specializavimas, diegiami industriniai metodai. Tarybų valdžios metais išugdyta plačiausia liaudies interesus išreiškianti kultūra, socialistinė savo turiniu, nacionalinė savo forma ir tradicijomis.

Baigiamieji devintojo penkmečio metai pasižymi didžiulių visalaukiniu pakilimu, plačiai išsivysčiusiu socialistinių lenktyniavimu artėjančio partijos XXV suvažiavimo garbei. Didvyriškoji darbininkų klasė, šaunioji kolūkinė valstietija, liaudies inteligentija raportuoja apie gamybos planų ir socialistinių išpareigojimų įvykdymą ir viršijimą, apie naujus sumanymus Tėvynės šlovei didinti. Tarybų Lietuvos pramonės darbuotojai dviem mėnesiais anksčiau laiko įvykdė gamybos bendrosios apimties didinimo penkmečio uždavotus. Žemdirbiai beveik trečdaliu viršijo šių metų grūdų pardavimo valstybei išpareigojimus, o gyvulių augintojai iki rugsėjo 15 dienos su kaupu įvykdė pieno, o vėliau — mėsos ir kiaušinių pardavimo valstybei devintojo penkmečio uždavotus.

Žengdami Didžiojo Spalio keliu, mes atėjome į socializmą pergalę. Spalio keliu mes einame į komunizmą".

JAU TIESIOG
MALDAUJA

"Niekam ne paslaptis, kad Helsinkio konferencija gerokai apgriovė vieną lietuvių darbą", dejuoja Chicago menševikų laikraščio redaktorius Martynas Gudelis. Dėl tos konferencijos reikšmės ir prasmės aiškinimo, tiesiog vaina kilusi tarp ALTo ir VLIKo.

Žinoma, Gudelio globojama ALTa čia nekalta. "Altos vadovybė", jis sako, "davė faktus ir nesikišo į kitų organizacijų padarytus neapgalvotus pareiškimus" apie konferenciją. Kas kita su VLIKo lyderiais. Jie, šaukia, Martynas, "padarė visa eilę neatsakingų pareiškimų, kurie iki šio meto neišryškinti". Šis klausimas turėsias būti išspręstas būsimoje VLIKo konferencijoje. Todėl, girdi:

"Svarbu, kad VLIKo atstovai nepakiltų puikybėn ir nutartų bendradarbiauti su Amerikos politinių grupių ir fraternalių organizacijų sudaryta ALTa. Jeigu VLIKo konferencija nenorės rasti bendros kalbos su ALTu, tai Amerikoje Lietuvos laisvės reikalais turės rūpintis ALTa, kaip ji rūpinosi visą laiką. Turėkime vilties, kad VLIKo konferencijon suvažiavusieji pirmiausia nustatys faktus ir tada padės prablaivinti politines nuotaikas."

Sioje vienoje pastraipoje ir maldavimas VLIKo vadų nepakilti "puikybėn", ir grūmijimas, kad jeigu pakils, tai ALTo ritieriai labai gražiai apsieis ir be jų talkos, ir išreiškima viltis, kad vlikininkai liausis durnavoje ir "padės prablaivinti politines nuotaikas".

Pagyvėnsime — pamatysime...

Vyriausybė pasidavė
darbininkams

Iš Portugalijos pranešama, kad vyriausybė sutiko išpildyti statybos streikuojančių darbininkų reikalavimus ir streikas tapo nutrauktas. Per 36 valandas streikieriai masė buvo apsupusi premjero Azevedo raštinę ir jo neišleido. Tik gavę pažadėjimą reikalavimus išpildyti, darbininkai apsupimą nutraukė.

Misery loves company

Šitaip "Long Island Press" kartunistas įsivaizduoja Paryžiuje įvykusią industrinių kapitalistinių kraštų vadų konferenciją ekonominiais reikalais.

IŠ LAIŠKŲ

Dear Members of Aidas

Chorus and the Laisvė Paper

It was a pleasure to be with you Sun., Nov. 9th at the concert with such friendly people.

The Aido Chorus did a wonderful program as did the soloists and your out of town speakers.

The dinner was delicious, we thank all the hard working ladies.

On behalf of myself and the Laisvės Chorus and guests from Hartford thank you all wholeheartedly for your wonderful hospitality.

Sincerely

Helen Carlson

Gerbiamieji,

Sveikinu Jus iš senos tėvų žemės, Lietuvos.

Laikas nuo laiko draugai man parodo Jūsų "Laisvę" ir "Vilnį". Labai įdomu būtų juos paskaityti reguliariai. Kaip juos būtų galima gauti? Prašau Jūsų, jeigu turite galimybę, siuntinėkite juos man

Skaitant Jūsų laikraštį, dažnai tenka matyti prie lietuviškų pavardžių parašytą ne lietuvišką vardą. Ar tai lietuviškų šeimų ne nutautėjimo pavyzdžiai? Mano nuomone, kuriam krašte lietuvis bebūtų, turėtų ne tik pats išlikti lietuviu, bet ir savo vaikus išauklėti grynais lietuvišiais. Nežinau Jūsų sąlygų, bet manau, kad lietuviai savo vaikus turėtų pavadinti lietuviškais, tautiniais vardais.

Siuo metu Lietuvoje vardai daugumoje pavadinami senais tautiškais vardais. Vaikų tarpe šiuo metu labai dažnai sutiksi Algimantą, Algirdą, Kęstutį, Birutę, Danguolę, Gražina, Vytautą, Aldoną, Liną, Donatą, Darių (lakūnui Dariui pagerbti), Žydrūną, Žydrūnę, Gediminą, Mindaugą, Vytenį, Norimantą, Žibutę, Aldoną, Daivą ir pan. Tas pastebima visoje Lietuvoje. Mažėja tokių vardų, kaip Antanas, Petras, Jonas, Ona, Marijona ir pan. Štai 1920 m. Šilalės rajono Kvėdarnos apylinkėje gimė 93 vaikai. (53 berniukai ir 49 mergaitės). Iš jų 55 vaikų vardai buvo grynai lietuviški, 6 vardai katalikiški, o kiti iš lotynų, (Diana, Virginijus ir pan.), anglų (Ričardas ir pan.), graikų (Egidijus ir kt.) kalbų.

1921 metais toje pat apylinkėje gimė 104 vaikai (43 berniukai ir 61 mergaitės). Iš jų 67 buvo pavadinti grynai lietuviškais vardais: 4 Gintarai, 2 Kęstučiai, 1 Žygimantas, 4 Rasos, 1 Snieguolė, 1 Darius, 2 Gražinos ir kt. Tais metais vėl 6 buvo pavadinti katalikiškais vardais. Iš lietuvių vardų vėl buvo lotyniškų (Jovita, Remigijus, Alma, Valerija ir pan.), Hebrajų (Judita), graikų (Jolanta, Egidijus), lenkų (Bronislovas), anglų (Ričardas), vėnų (Jolita), prancūzų (Rolandas), vokiečių (Evaldas) ir kt.

1972 m. Kvėdarnos apylinkėje dauguma vaikų pavadinti vėl grynai lietuviškais vardais: Daiva, Vytautas, Rasa,

Svajūnas, Gintautas, Vilma, Laima, Eglė ir kt. Tais metais nebuvo pavadinta nė vieno vaiko Vytenio, Vaidevūčio, Butegėdžio, Kastyčio, Vaidoto, Jūratės vardu. Šie vardai Kvėdarnos apylinkėje sutinkami rečiau.

Siais vardais savo vaikus galėtų pavadinti išeiviai lietuviai. Kaip matome, Lietuvoje dauguma vaikų vadinami grynai lietuviškais vardais. O kodėl taip negalėtų padaryti išeiviai lietuviai, sėselėmis savo Tėvynainių pavyzdžiu? Kartais net vardas padeda nenuatausti.

Praėjusią vasarą buvo labai šilta ir sausa Lietuvoje. Šausas ir, palyginti, šiltas yra ir ruduo. Siemet šalnų tebuvo tik tris kartų iki lapkričio 4 d. Žemaitijoje. Siuo metu dar daug kur pamatysi šalnos nepakastų gėlių meleninių. Prie Kvėdarnos vaistinės lapkričio 5 dieną dar žydi rožės. Tai labai retas atvejis, kad lapkričio pradžioje dar žydėtų rožės.

Kvėdanos vaistinėje buvo suorganizuotos parodos, kuriose buvo eksponuojamos Čekoslovakijos, Lenkijos, Vokietijos D. R., Vengrijos vaistinių nuotraukos ir tų šalių vaistinėse vartojamų etikičių pavyzdžiai. Tai pirmos tokios parodos Lietuvos vaistinių istorijoje. Jos buvo suorganizuotos vaistinės vedėjo K. Balčiūno rūpesčiu.

Kęstutis Balčiūnas

Kvėdaina

Šilalės raj.

Pirmutinis lietuvis

Laikraštėje "Argentinijos Lietuvių Balsas" (lapkr. 6 d.) skaitome žinutę:

"Spalio 29, 1975 metų, Buenos Aires valstybiniame universitete, juridinių tiesių fakultete tapo įteiktas prisiekusio vertėjo diplomą pirmam lietuvių-ispānų kalbos vertėjui Adolfui Baltušui.

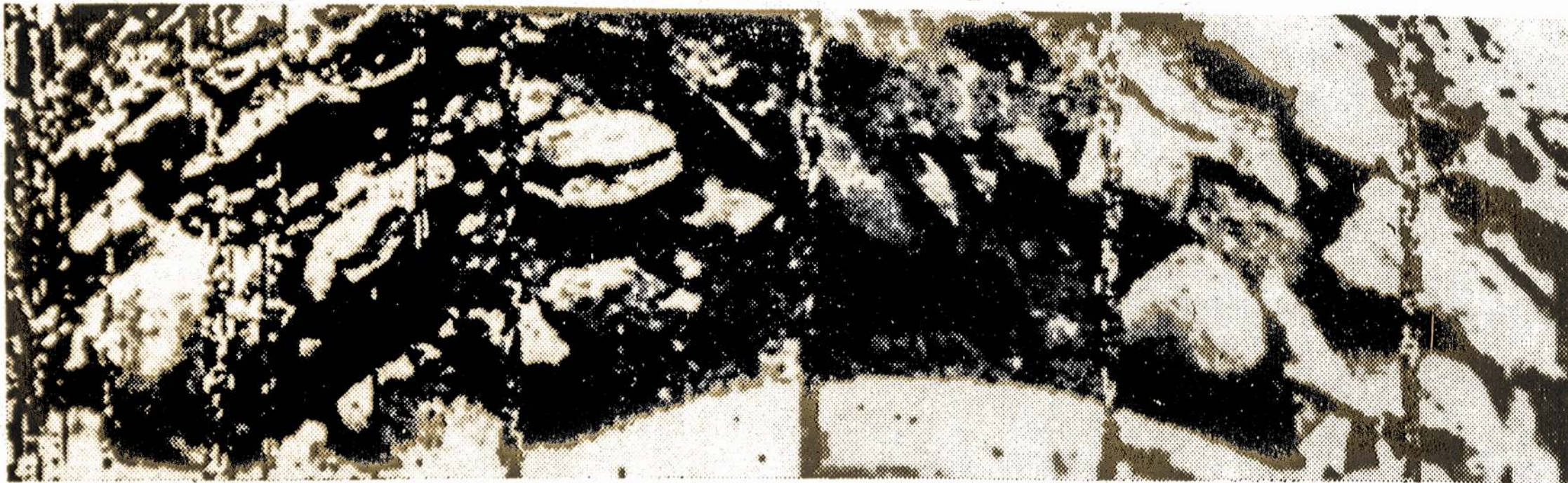
Diplomų įteikimo ceremonijoje dalyvavo naujo lietuvių profesionalo žmona Alda Diana Petrauskaitė-Baltušienė tėvai Juozas ir Elzė Juškevičiūtė Baltušiai, Jonas Pogo-reckis, Pranas Ūžinskas ir mokslo draugai.

Sveikiname pirmąjį lietuvių vertėją ir linkime sėkmingai darbuotis taip atsakominguose juridinėje profesijoje."

□ Getingeno universiteto tyrinėtojai tikrino, kaip veikia miegą skatinančios medžiagos: tabletės, milteliai, mikstūros ir netgi senų lopšnių magnetofoniniai įrašai. Pasirodė, kad lopšinės veikia labiau už visokius medikamentus.

□ Paukščių giesmininkų mylėtojas iš Visbadeno nutarė pajavrinti televizijos programą. Iš trijų televizorių jis ištraukė "vidurius" ir žydraji ekraną pakeitė paprasčiausiu stiklu. Po to jis suleido į televizorius paukščius ir darbar gėrisi paukščių koncertais.

Šitaip atrodo Veneros paviršius

Maskva. — Tarybų Sąjungos erdvėlaivis "Venera-9" sėkmingai atliko 186 milijonų mylių kelionę ir nusileido ant planetos Venera. Jau ir nuotrauką atsiuntė. Mokslininkai ją dabar studijuoja. Kaip matosi šioje nuotraukoje, planetos paviršius labai akmenuotas. Ar yra joje gyvybė? Gal paaiškes...

Mirtinas pavojus "vadavimo" bizniui

JONAS ANIČAS

Susikonsolidavimo problemos

Dideli nemalonumai užgriuvo reakcinius lietuvių emigracijos sluoksnius, prasidėjus atšilimo klimatui tarptautiniuose santykiuose. Mat, su tarptautiniais kariniais konfliktais jie siejo ir tebesieja svarbiausią "vadavimo" politikos tikslą — atkurti Lietuvoje buržuazinę santvarką. Todėl su klastine neapykanta ir politiniu bukomu emigracijos reakcininkai žiūrėjo ir tebežiūri į laipsnišką taikaus sambūvio principo įsivertinimą santykiuose tarp valstybių su skirtingomis socialinėmis ekonominėmis santvarkomis.

Sia prasme 1975-ieji "vaduotojams" ypač nelaimingi. Pirmiausia — Vietnamas. Kaip žinia, prasidėjus JAV imperializmo agresijai Indokinejoje, ultradešinieji lietuvių emigracijos veikėjai labai operatyviai įtraukė į savo "vadavimo" ideologiją vieno amerikiečių "vanagų" — senatoriaus iš Dakotos valstijos K. Munto iškeltą avantiūristinį lozungą: "Kelias į Lietuvos išvadavimą eina per Vietnamą". Suprantama, amerikiečių "vanagas" ir reikalą žiūrėjo plačiau, negu lietuvių emigracijos reakcininkai. "Vietoj senatoriaus Munto ištarto žodžio "Lietuva", — pažymėjo pažangus amerikiečių rašytojas F. Bonoskis, — galima pasakyti bet kokią kitą valstybę..."

Patriotinių jėgų pergalė Kambodžoje, Saigono režimo konvulsijos ir pagaliau jo žlugimas... Ultradešiniešius lietuvių emigracijos sluoksniams tai buvo juodos dienos. Jie apverkė JAV nesėkmes, vadino jas "Amerikos, taip pat ir viso pasaulio tragedija". Sie "humanistai" su ramia sažine aprašinėja JAV imperializmo įvykdytas pikadarybes agresijos metu (ant Vietnamo Demokratinės Respublikos JAV lėktuvai numetė 7,1 mln. tonų bombų, 56000 amerikiečių žuvo ir ketvirtis milijono buvo suluošinti, JAV mokesčių mokėtojų agresija kainavo 140 milijonų dolerių ir t. t.) ir lieja ašaras, kad tokios pastangos neatnešė lauktos pergalės.

Kitas šių metų smūgis "vaduotojų" planams — sekmingas pasitarimo Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje klausimais užbaigimas. Vis labiau ryškėjant sėkmingai pasitarimo užbaigimo perspektyvai, ultradešiniųjų emigracijos sluoksnių veikėjai įsijungė į "šaltojo karo" politikos gaivintojų akcijas. Balandžio 11-12 d. Čikagoje įvyko veiksmų "nepaprastoji konferencija", kuri paskelbė, kad ryšium su Europos Saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo užbaigimu Europoje etapu "vadavimo" reikalui susidarė "gresminga padėtis". Vėl pasipylė šmeižtai ir klastotės, nukreiptos prieš nuosekliai internacionalinę TSRS užsienio politiką.

Pačių "vaduotojų" tarpe vyksta diferenciacijos procesas. Šio proceso esmė ir ištakas giliai apibūdino žymus pažangiųjų JAV lietuvių veikėjas Antanas Bimba. Jis rašė: "Kame tų ginčų ir peštynių tikras pagrindas? Man atrodo, kad tikruoju pagrindu yra eilinių "dipukų" blai-vėjimas visu Lietuvos klausimu. Jie pradeda imtyti, kad jų lyderiai juos padarė Lietuvos ir lietuvių tautos priešiniais. Jie pradeda imtyti, kad jų sudėti doleriai panaudojami pūstai propagandai prieš jų gimtąjį kraštą. Jie pradeda zurzėti ir bruzdėti prieš tokią politiką. Tas pradeda paveikti kai kuriuos lyderius. Kai kurie jau nebevengia užuominų, kad tokios politikos reikėtų atsisakyti, kad reikėtų kokia nors forma pradėti su Tarybų Lietuva bendradarbiauti ir t. t. Tai jie ir gauna pylos iš savo kolegų, kurie nori tą politiką dar paaštrinti ir praplėsti".

"Vadavimo" biznis jo struktūrai buvo ir kol kas yra pelningas užsiėmimas. Kol pasaulyje bus mėgėjų atgavinti "šaltojo karo" laikus, tol bus reikalingi ir įvairūs tarptautinės atmosferos teršėjai, ju ta, pe, de, ir lietuviški. Už tokias paslaugas, kaip žinome, gerai užmokama. Todėl vyko ir vyks įnirtinga kova už vyravimą, už pagrindines pozicijas, vykdamas "vadavimo" akcijas. Taikliai pastebėjo pažangiųjų JAV lietuvių laikraštis "Vilnis", kad didžiausia "laisvinimo" lovio nelaimė yra pinigai. Kol "vaduotojai" bus remiami pinigais, grumtynės tarp jų nesi-liaus.

Bet kuri "vaduotojų" gruputė pirmiausia steigia "fondą" savo akcijoms finansuoti. Taip atsirado "tautos fondas", "lietuvių fondas", "geležinis fondas", "kultūros fondas" ir pan. Klerikalai, susirinkę į "politinių studijų savitą" Losandžele šių metų sausio pabaigoje, ragino "nieko nelaukiant steigti" politinį pinigų fondą, kuriam "visi lietuviai" turi skirti bent vienos dienos uždarbį. Neseniai paskelbtame VLIK-o atsišaukime i buržuazinę emigraciją aliamuojama, kad "šiomis nepaprastomis aplinkybėmis" t. y. artėjant į pabaigą Pasitarimui Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais, "reikia ypatingo išteklų fondo", kuriame būtų mažiausia 10000 dolerių.

Kuri gi iš reakcinių emigrantų grupuočių bei kuris jų lyderis nenorės kontroliuoti tokius fondus ir jais naudotis?

Gilėja pavojingas plyšys

Su neslepia nerimu buržuazinėje lietuvių emigracijoje kalbama apie "gilų ir pavojingą plyšį" tarp vyresniosios emigrantų kartos ir jaunimo. Žinomas klerikalų veikėjas

prelatas L. Tulaba savo straipsnyje "Lietuva ir mes" taip apibūdina to "plyšio" esmę: "Mūsų jaunimas skirtingai supranta ir vertina tautinius siekius. Jis skirtingai jaučia ir išgyvena religinius idealus".

Ką reiškia teiginys, kad emigrantų jaunimas "skirtingai supranta ir vertina tautinius siekius"? Žlunga reakciniųjų emigracijos veikėjų pastangos susieti "vadavimo" akcijos perspektyvą su jaunąja generacija. Visų pirma, emigrantų jaunimo tarpe nepopuliari "vadavimo" politika. Ultradešiniųjų veikėjas Jurgis Gliuda priverstas pripažinti, kad buržuazinės emigracijos jaunimo tarpe "ypač stiprios yra tendencijos (...) žiūrėti į politinę veiklą kaip į nevertingą laiko gaišatį, kaip į neintelektuališką šurmulį". Kita vertus, emigrantų jaunimo tarpe stiprėja pozityvus požiūris į kultūrinį išsivystymą bendravimu su Tarybų Lietuva. Kaip liudija faktai, tam jaunimui nesvetimos socialinės politinės dabarties problemos, atspindinčios gyvybinius žmonių lūkesčius. Katalikiškojo emigrantų jaunimo "dvasios vada" su nerimu konstatuoja, kad net ateitininkų tarpe pasigirsta balsų, raginančių aktyviau prisidėti prie kovos už negrų teises. Ateitininkai vyko į Alabamą ir dalyvavo negrų demonstracijose už politines teises, jie rinko ir siuntė drabužius prieš genocidą kovojantiems Amerikos indėnams. "Ar tai nėra mūsų jaunų žmonių pasimetimas?" — klausia "dvasios vada". Panašių samprotavimų bei nusiskundimų gausu reakciniųjų emigracijos sluoksnių kontroliuojamoje spaudoje.

Jaunimas vis mažiau jaučia ir išgyvena religinius idealus, nes ir jų palietė buržuazinės visuomenės sekuliarizacijos procesas. Būtent tokią, tikslinę emigrantų jaunimo patalę ir religiją charakteristika ne kartą yra davęs vysk. V. Brizgys, kuriam Vatikanas yra pavesęs rūpintis Siaures Amerikos lietuvių religiniu gyvenimu. Jis rašė: "Religiniame, dvasiniame gyvenime, jeigu ir toliau tęsiasi pati jaunimo dvasia, beveik jau numatome laiką, kai lietuvių liks be dvasinių patarnautojų — kunigų ir vienuolių. O šio trūkumo laiku nepataisius, lietuvių išsivystymas bus daug liūdnas, negu galima dabar suvokti".

Panacėja nuo visų bėdų

Tai tik kai kurios "vaduotojų" problemos, kurių jie patys, kaip matėme, nebeįstengia nutylėti ir bando rasti būdų pašalintiems reikalams pataisyti. Vienas tu būdų — religijos eksploatavimas reakciniais politiniais tikslais. "Sventieji metai" ultradešiniojo klerikalizmo grupuočių, taip pat ir lietuviškiems "vaduotojams", yra

patogus laikas labiau pagarsinti savo reakcinius siekius ir papildyti lengvatikių lėšomis įvairius savo "fondus".

Pastaraisiais metais lietuvių buržuazinėje emigracijoje pastebimai sustiprėjo religinio kulto panaudojimas anti-komunizmui bei antitarybiškumui skleisti. Įvairiuose religiniuose renginiuose, pamaldose niekinama ir šmeižiama Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys, visai išskraipoma Tarybų Lietuvos ekonominio, politinio, ideologinio bei kultūrinio gyvenimo tikrovė. Triukšmingomis pamaldomis kviečiama ir talka "stebuklingoji" Fatimos Marija, kuri dar 1917 m. pasižadėjusi "atversti Rusiją". Siunčiamos maldos šv. Kazimierui, kad jis padėtų skleisti antiinternacionalines nuotakas. Dedamos viltys į įvairias konfesines organizacijas, per kurias vis dar tikimasi įtraukti išsivius į "vadavimą".

Kadangi klerikalinės lietuvių emigracijos grupuočių yra irimo būsenoje ir kiekvienas savarankiškai jau nebepama su Tarybų Lietuva. Kaip liudija faktai, tam jaunimui nesvetimos socialinės politinės dabarties problemos, atspindinčios gyvybinius žmonių lūkesčius. Katalikiškojo emigrantų jaunimo "dvasios vada" su nerimu konstatuoja, kad net ateitininkų tarpe pasigirsta balsų, raginančių aktyviau prisidėti prie kovos už negrų teises. Ateitininkai vyko į Alabamą ir dalyvavo negrų demonstracijose už politines teises, jie rinko ir siuntė drabužius prieš genocidą kovojantiems Amerikos indėnams. "Ar tai nėra mūsų jaunų žmonių pasimetimas?" — klausia "dvasios vada". Panašių samprotavimų bei nusiskundimų gausu reakciniųjų emigracijos sluoksnių kontroliuojamoje spaudoje.

Taikią "vaduotojų" charakteristiką davė žymus pažangiųjų JAV lietuvių veikėjas Leonas Prūseika. Jis rašė: "(...) lietuviški senos gadytės sutvėrimai, virte nykštukais ir netekę ryšio su tautos kamieniu, su socialistine Lietuva, blaškosi savame užburtame rate (...). Tapę mistikais, kadaruojančiais tarp padangių ir žemės, jie šaukiasi į Fatimos paną Mariją, į šv. Kazimierą ir kitus šventuosius, kad teiktųsi jiems sugražinti prarastą rojų. Jų maldos be atgarsio skrenda nuo pat 1940 metų (...). Juo toliau, juo labiau jie praranda realybės jausmą".

□ Nedidelė Stokholmo farmacijos imonė gavo paciento laišką: "Jūsų gaminama "medicina", kurią man rekomendavo gydytojas, yra nepaprastai veiksminga. Man kamavusį kosulį, uošvės votį ir net mano vaikų vėjaraupius, — viską kaip ranka nuėmė. Vaisių likutį žmona dabar naudoja vietoj baldų politūrų!"

□ Nedidelio Bavarijos miestelio Eglafsteino burmistras paskelbė registruosiąs san-takas tik tada, kai jaunavedžiai raštiškai pasižadės per artimiausius dvejus metus būtinai įsigyti palikuonių.

Tarptautinės kalbos klausimu

Kai šių metų vasarą kosmose susitiko erdvėlaiviai "Sojuz" ir "Apollo", įvyko istorinis rankų paspaudimas, astronautai sveikino savo kolegas kosmonautus, vykdamas didžiąją visatos erdvių užkariavimo programą. Ir kaip tik tą momentą, gal būt, įsakmiausiai iškilo problema, kuria kalba išreikšti vieni kitiems sveikinimus, kuriai suteikti pirmenybę.

Daugelis iš mūsų yra praktiškai patyrę, kaip nelengva nugalėti kalbos barjerą, norint užmegzti kuo nuoširdesnę bendradarbiavimą. Svetimam kalbai išmokyti reikia ne tik ilgo laiko, atkaklaus trūso, bet ir savotiško talento. Todėl visai natūralu, kad jau praeito šimtmečio pabaigoje buvo mėginta sukurti tarptautinę kalbą, įgyvendinti seną žmonių svajonę, legendomis nukelta į laikus prieš Babelio bokšto sugriovimą.

Jeigu fizinė žmogaus smegenų struktūra yra vienoda visuose kontinentuose, jeigu kalbos padargai niekuo nesiskiria, jeigu mes mastome pagal tuos pačius logikos dėsnius, vadinasi, kalbų skirtingumas yra daug kuo atsitiktinis dalykas. Visai suprantama, kad imama savaime galvoti, jog būtų be galo patogus visiems naudotis viena ir ta pačia kalba.

Vienas panašus nepaprastumas nugalėtas Analogijos dėlei prisiminkime įvairiose tautose neseniai vyravusią skirtingą matų sistemą. Kaip nepatogu naudotis jardais, coliais, sieksniais, uolektimis, aršimais, pėdais, šilingais, gorčiais ir kvortomis! Ir kaip viskas pailgėjo daug kur įsivesta dešimtainė matų skaičiavimo sistema! Čia nereikėjo jokios prievartos. Tautos pačios skubėjo įsivesti patogią naują. O Anglija, kuri nepanorėjo sekti, priešiška Prancūzija, dabar tai daro, dideliais sau nuostoliais, pavėlavusi visų šimtmečių. Matus ir saik pakeisti vėluoja ir Amerika.

Lenkijos gydytojo L. Zamenhofo mėginimas sukurti tarptautinę kalbą, kuri tikėtų plačiam vartojimui, be abejo, buvo utopinė pastanga. Gyviausią kalbą paprastai sukuria išsivystę tautos per ilgus šimtmečius. Joje atsispindi dvasinės tautos ypatybės, jos mąstysena, papročiai, istorija, gyvenimo būdas. Gyvosios kalbos struktūra esti tokia sudėtinga ir turtinga savo išradingumu, kad, ją studijuojami, apstulbsta net didžiai mokslingi filologai.

Todėl naują tarptautinę kalbą turėtų kurti ilga laiką šimtai kviskuočiausių kalbinkų. Tiksliau būtų pasakyti — ne kurti iš naujo, o ją susisteminti iš racionaliųjų visų gyvųjų kalbų elementų, panaudojant visų gyvųjų pasaulio kalbų dvasinius turtais, visa, kas jose yra pažangu, išradinga ir patogus.

Tokia kalba tobiliausiai atitiktų logikos dėsnius, turėtų turtingą leksiką būtų idealiai patogi vartoti, pasižymėtų išraiškingiausiais niuansais, nuostabiai tiktų poetinei kūrybai, būtų skambi aktorinėm vaidybai — žodžiu, turėtų visas idealios kalbos ypatybes. Esperanto kalba palyginus būtų tik mėgėjiškas bandymas tos naujos kalbos sukūrimo kryptimi. O visos gyvosios kalbos atrodytų sunkios ir primityvios, su daugybe anachronizmo, visiškai atgyvenusių savo paskirtį ir nebenaudingų.

Kaip tautos įsivedė noriai dešimtainę matų sistemą, taip jos imtųsi ir naujosios tarptautinės kalbos, o jei kas

delstų ir lūkuriuotų, tam gresytų pavėluotas ir nuostolingas jos išvedimas, kaip atsitiko Anglijai su dešimtainėmis matų sistema.

Susilauktų greito atsiliepiamo

Įsivedus mokyklose tą naują tarptautinę kalbą, vienos kartos bėgyje ji taptų gana plačiai vartojama. Į ją kaip mat būtų išversti visi nacionalinių kalbų literatūros klastikai. Atsivertų nepaprastos perspektyvos tarptautiniam bendravimui.

Be abejo, nacionalinės kalbos dar ilgą laiką egzistuos paraleliai su naująja kalba. Kelių kartų žmonės dar būtų dvikalbiai. Tačiau, laikui bėgant, atsirastų vis daugiau žmonių, kuriems gimtoji kalba būtų jau naujai sukurtoji tarptautinė kalba.

Šiandien, be abejo, tokia perspektyva atrodo beveik utopiška, nereali. Daug kas mėgsta aplamai pasišaipyti iš svajonės susikurti racionalią tarptautinę kalbą. Tai daro daugiausia bet kokios pažangos skeptikai, pesimistai žiūrį į žmonijos ateitį. Jiems sunku suprasti, kad jau pats mėginimas kelti tokios kalbos galimumo klausimą yra savaime pozityvus. Jis reiškia tikėjimą, kad ateis laikas, kai tautos suartėti atsivers neribotos galimybės, kai praeities karai su siauru naciona-

lizmu atrodys kaip absurdiškas anachronizmas.

Reikėtų pamėginti

Kodėl nepamėginus siekti, kad naujos racionalios kalbos pranašumai taptų tokie aki-vaizdūs, jog imtų žavėti žmonių protus jau mūsų dienos, kad ta kryptimi jau būtų imta galvoti jau šiandien, kad mūsų širdyse gimtų tos nuostabiosios kalbos pasilgimas? Svarbu suprasti, kad svajoti apie tokią kalbą visai nereikia, kad mes negerbiame savo gimtosios kalbos. Juk, laikui bėgant, išaugamas pasenęs drabužis, ir, nors jis brangus ir pamiltas esti, patogumo dėlei jo tenka atsiskirti, viltis naują, patogesnę ir tobulesnę. Taip yra ir su kalba. Išnykus karams ir tautoms ėmus vis glaudžiau bendradarbiauti, iškyla reikalas peržengti trukdančius kalbos barjerus, susikurti žymiai turtingesnę ir tobulesnę kalbą kaip įrankį tam bendradarbiavimui plėsti ir stiprinti.

Man atrodo, kad būtent tuo metu, kai kosmonautai, susitikę erdvėje, paspaudžia vieni kitiems rankas, ir dera pamėginti drąsiau svajoti, kaip susikurti tą racionalią tarptautinę kalbą, kaip iš naujo pasistatyti didingą legendinį Babelio bokštą, kurio nebesugriautų joks ant žmonių pažangos užsirusinės biblinis dievas.

S. Povilius

"Paliety marių" dienos

Rašytojas Viktoras Miliūnas Nidoje

Nidoje tylu. Ruduo. Aukso spalvomis dažosi Neringos miškai. Tik vienas kitas poilsiautojas neskubėdamas vaikšto pamariu.

Nedidelis rašytojo Viktoro Miliūno kambarėlis sename žvejų name Nidoje pro vienintelį langą mažai bepagauna kiek prislopintos rytmečio šviesos.

Daug vasarų V. Miliūnas praleido Neringoje. Čia vasarodamas, jis sukūrė dviejų dalių pjesę apie Nidos žvejus "Žuvėdros palydį", kurią klaipėdiečiai turėjo progos pamatyti savo dramos teatre. Netrukus kūrinių herojai — senasis kuršis Mikėlis Engelinis ir kiti Nidos žvejų prototipai Valmieros dramos teatro scenoje prabilo latviškai. Vėliau pjesė buvo išversta į rusų kalbą ir pastatyta Rusų dramos teatre Vilniuje.

Pavartę rašytojo apsakymų rinkinį "Pirmoji meilė, arba nusikaltimas", vėl sutinkame Nidos gyventojus: žvejų brigadininką Joną Satą, pensininkus Stasį Vainauską, Igną Eičiną, buvusį žvejų Praną Pranaitį. Kai kuriuose kūriniuose net ir jų pavardės mažai pakeistos. Nidoje sukurto ir kitos rašytojo knygos apsakymų rinkiniai "Juoda upė", "Vestuvės Paryžiuje". Dabartiniu metu spaudai ruošiamo naujo rinkinio "Meilė ir neapykanta" medžiaga taip pat paimta iš Nidos žmonių gyvenimo.

— Nidiškiai smarkiai užsiėmę. Visi jie turi savų dar-

bu, savų rūpesčių. Tik gerai pažinę šiuos pamarėnus, pajuntą jų vidinį gyvenimą, jų kalbos grožį, — sako rašytojas.

— Išplaukiam vienasys su žvejais į marias, o vienas jų ir sako: "Marios kaip palietos". Ramesnių marių, kaip gyvas nemačiau. Jos tikrai kaip palietos. Tokiam poetiškam posakiui išgirsti ištisos savaitės negaila...

Ir ne vien su vietiniais gyventojais vasarą rašytojas bendrauja. Prisimenu, kartą Nidoje reikėjo surasti poetą Albiną Žukauską, o kur jo ieškoti, jei ne pas rašytoją Viktorą Miliūną? Čia mums besišnekučiuojant, užgriuvo svečiai iš Panevėžio. Triukšmingai pro duris įvirtė TSRS liaudies artistas Juozas Miltinis ir LTSR liaudies artistas Vacys Blėdis.

Ir šią vasarą svečių netrūko. Nidoje V. Miliūną aplankė liaudies rašytojas Juozas Baltušis, poetas Algimantas Baltakis, respublikos nusipelnęs artistas Laimonas Noreika, maskviečiai rašytojai Vasilijus Aksionovas, Georgijus Semionovas. Svečiai lieka svečiai. Kaip netikėtai jie pasirodo, taip staigiai ir išnyksta, o jų svetingas šeiminkas savo kūryboje gražiai pavaizduojantis Kuršių ainius, palauks, kol įsisiūbus rudeninės marios, kol vėtros nudraskys paskutiniuosius medžių lapus.

B. Aleknavičiaus tekstas ir nuotrauka

Kolūkyje, pavadintame A. Sniečkaus vardu

Antano Sniečkaus kolūkio vaikų darželyje.

Repetuoja pagyvenusių žmonių šokėjų grupė.
Gedimino Svitojaus nuotraukos

Vienam geriausių Tarybų Lietuvos ūkių — Kėdainių rajono Antano Sniečkaus kolūkiui suteiktas komunistinio darbo kolektyvo vardas.

Ypač didelių laimėjimų kolūkiečiai pasiekė per pastarąjį penkmetį. Čia ne vienus metus iš hektaro buvo prikulta daugiau kaip po 40 cent grūdų, prikasta bemaž po 500 cent cukrinių runkelių ir po 280 cent bulvių. Ypač daug kolūkyje primelžiama pieno, išauginama gyvulių mėšai.

Ekonomistai, apskaičiavę ūkio galimybes dešimtajam

penkmečiui, padarė išvadą, kad galima vidutiniškai gauti po 45-50 cent grūdų iš hektaro, gaminti 100 hektarų žemės ūkio naudmenų po 1500 cent o pieno ir 600 cent mėsos. Koncentruojant gamybą, ūkyje baigiamas statyti 3000 penimų buliukų kompleksas.

Antano Sniečkaus kolūkyje daug gamybinių visuomeninių pastatų, taip pat įvairių mašinų, įrengimų. Gražiai ir pasiturinčiai gyvena kolūkiečių šeimos. Daugelis jų pasistatė naujus namus Aristavos gyvenvietėje.

Kas užims jų vietas

Mao Tse-Tung [kairėje] ir Chou En-lai

Iš Kinijos ateinančiose žiniose vis dažniau pasirodo užuominų apie jos vadų sveikatos padėtį. Mao Tse-Tung yra Komunistų Partijos pirmininkas. Jo sveikata jau seniai pašlijusi. O vėlesniais laikais ir premjeras Chou En-lai dažnai sunegaluoja.

Iki šiol jie buvo Kinijos neginčijamais vadais. Bet bile dieną gali vieno kurio, arba abiejų kartu sveikata visai susilubuoti. Rūpi ne tik Kinijai, bet ir visam pasauliui, kas jų vietą užims? Kur link Kinija pasuks su nauja vadovybe.

Kaip žinia, Mao Tse-Tung ir Chou En-lai yra labai griežtai nusistatę prieš Tarybų Sąjungą. Tai, žinoma, labai patinka šios šalies ir viso kapitalistinio pasaulio vadams. Ar naujoji vadovybė pakeis tą kryptį? Kokia nuomone susidarys šiais klausimais prezidentas Fordas, kai jis lankysis Kinijoje?

VYRAI, NESIJUOKITE

Fidži salų unijistai pralenkė amerikiečius
Ramiajam vandenynne, tropiško klimato zonoje randasi 250 Fidži (Fizi) salų-salelių. Viena didžiausių Viti Levu sala, kurioje yra įsikūręs Suva miestas — Fidži salų sostinė.

Per šimtmečius salų gyventojai auginio bananus, koknatus, tabaką, ananasus, ryžių cukrines švendres. Veisė ir auginio visokių gyvulių, bei kitokias švelnios gamtos sąlygose augančias agrikultūrines gėrybes.

Ramus ir manatoniškas buvo Fidži salų žmonių gyvenimas, kol atėjo civilizuoti turtų ieškotojai — kolonistai. Pradėjo knisinėti ir sniukštinėti salų žemės gelmes ir surado, kad ten slepiasi aukso žaliavos klodai. Kaip patraukė, griebėsi tą blizgantį metalą kasti ir rafinuoti. Taip aukso kasimo eksploatacija išsiplėtė, kad nūdieną ten dirba 1,600 darbininkų.

Aukso kaina pasaulinėje rinkoje labai išliko. Kasyklų savininkai nori kuo daugiau aukso iškasti, praturtėję aukso dievačiais tapti. Aukso kasiai pajutę perdidelį jų išnaudojimą, susiorganizavo į uniiją — profsąjungą ir reikalauja už darbą atlyginimo pakėlimą ir kitų darbo sąlygų pagerinimą. Jų tarpe, stato reikalavimą 30 minučių po pietų pertraukos pareiti ir namus pas žmoną, šeimininės poros seksualio gyvenimo reikalų atlikti.

Šiuo unikaliu reikalavimu susiinteresavo Reuterio žinių agentūros reporteris, kuriam unijos sekretorius Navita Rapona paaiškino to reikalavimo svarbą. Sakė: Mūsų darbininkams per dieną sunkiai dirbus iki penktos valandos vakaro, išsenka jų jėgos ir sugryžę pas žmonas jie romantiškaiai erotikai būna pavargę. Ot, tuojau po pietų vyrai esti geriausioje dvasinėje ir fizinėje padėtyje. Namuose belaukianti žmona gali vyro glėbyje sutirpti. Dėl to mes reikalaujame 30 minučių prailginti pietų pertrauką — sako sekretorius Rapona. Ir toliau priduria, kad uniija neužmirš ir viengungių. Jiems bus suteiktas alternatyvus pasirinkimas.

Toli nuo Amerikos žemyno, Ramiojo Vandenyno bangos prausia Fidži salų krantus. Aukso kasiai kasą auksą, kaip Kalifornijoje ar Alaskoje, bet Fidži salų unijistai pralenkė Amerikos unių užmirštus reikalavimus, reikalingus šeimoms gyvenimo didesnio suartėjimo džiaugsmui.

Vyrai nesijuokite... Tegu tolimos Fidži salos unijos reikalavimo atgarsiai pasiekia Dėdės Samo žemę, atkreiptai unijistų dėmesį, kad sutartyse su darbdaviais, būtų įrašyti virš minėto turinio pageidavimai kaip kovos gestas prieš toleruojamus pornografinius filmus ir tos rūšies "literatūra", kurioje skandinavai amerikiečių moralė...

Jurgis Pipiras

□ JAV priskaičiuojama apie 1 300 000 vyrų, metusių likimo valiai savo vaikus ir todėl slepiančių nuo šeimų. Todėl šalyje numatyta surengti specialius kursus, kuriuose policininkai bus mokomi gaudyti tėvus pabėgėlius.

□ Prie vienos geležinkelio pervažos netoli Amerikos miesto Niuarko pakabinta plokštė su užrašu: "Čia nuostabiausiu būdu buvo išgelbėta Džeimso Votkinsono gyvybė: jis sustabdė savo automobilį ir laukė, kol pravažiuos traukinys".

Motiejus Šumauskas — socialistinio darbo didvyris

Vilnius, lapkričio 14 d. — Už didelius nuopelnus Komunistų Partijai ir Tarybų valstybei ir 70-ųjų gimimo metinių proga, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas suteikė Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkui Motiejui Šumauskui Socialistinio darbo didvyrio vardą.

Motiejus Šumauskas — žymus revoliucinio ir partizaninio judėjimo dalyvis, Komunistų Partijos ir Tarybų valstybės veikėjas. Ilgą laiką jis vadovavo Lietuvos TSR Ministrų Tarybai, o nuo 1967 metų — Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas.

V. Petkevičienė

Prieš 60 metų

Joe Hill kai buvo 19 metų

Lapkričio 19 dieną suėjo lygiai 60 metų, kai Amerikos darbininkų klasė buvo prirenkta pranešimo iš Salt Lake City, Utah, kad jos vadas ir veikėjas Joe Hill tapo pastatytas prie sienos ir sušaudytas. Jis buvo nužudytas 1915 m. lapkričio 19 d. Jis dar tebuvo 36 metų amžiaus, ateivis iš Švedijos. Jis buvo samokso auka. Jo nusidėjimas buvo, kad jis buvo tais laikais plačiai veikiančios kovingos Industrial Workers of the World (IWW) unijos organizatorius ir vadovo streikui prieš žalvario kasyklų savininkus — organą, Gugenheims ir Rockefelleri.

Joe Hill buvo ne tik darbininkų vadas, bet ir žymus poetas.

Dieną prieš nužudymą jis pasiuntė IWW veikėjui Bill Haywoodui telegramą: "Neeikvokite laiko ašaroms, organizuokitės!" Ir draugų raginamas parašė šį eilėraštį: Joe Hill's Will:

My will is easy to decide
'Cause I have nothing to divide
'My kin don't need to fuss and moan
Moss does not cling to rolling stone.
My body? Ah! If I could choose
I would to ashes it reduce
And let the merry breezes blow
My dust to where some flowers grow.

Perhaps some faded flower then
Will come to life and bloom again
This is my last and final will
Good luck to all of you — Joe Hill

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

NEPAPRASTI SVEČIAI LIETUVOJE

Vilnius, X. 31. (ELTA). Lietuvos TSR Užsienio reikalų ministerijoje lankėsi Norvegijos ambasados Tarybų Sąjungoje antrasis sekretorius, filosofijos daktaras K. Haugė su žmona. Draugiško pokalbio metu buvo aptarti abi puses dominantieji klausimai. Norvegijos diplomatas buvo supažindintas su Tarybų Lietuvos kultūros, ekonomikos ir mokslo pasiekimais.

VPSCT kvietimu Tarybų Lietuvoje vieši Norvegijos darbų vadovų ir techniku profsąjungos delegacija, vadovaujama šios profsąjungos sekretoriaus Petero Fines.

Svečiai lankėsi Vilniaus ir Kauno pramonės įmonėse, susipažino su gamybos ir darbininkų laisvalaikio organizavimu, susitiko su Respublikinės profesinių sąjungų tarybos vadovais.

ŠLOVE KAPSUKIEČIAMS!

Klaipėda ("Tiesos" korespondent). Sauniais darbais ženkliną visus penkmečio baigiamuosius Lietuvos jūrų laivinkystės motorlaivio "Kapsukas" igula, kuriai vadovauja jaunas tolimojo plaukiojimo kapitonas Antanas Anilionis. Nuo kovo 15-osios "Kapsukas" jau gabena įvairiausių krovinių dešimtojo penkmečio saskaita. Įsijungę į socialistinį lenktyniavimą TSKP XXV suvažiavimo garbei, motorlaivio jūreiviai ant rajame šių metų ketvirtįje iškovojo geriausios šalies prekybos laivo igulos vardą. Kapsukiečiams buvo įteikta TSRS Ministrų Tarybos ir VPSCT pereinamoji gairėlė.

Sėkmė darbščiają igulą lydi ir dabar. Šiomis dienomis sugrįžęs iš eilinio reiso į užsienio uostus, motorlaivis "Kapsukas" trumpam prisistovėjo Klaipėdoje. Kapitonas A. Anilionis pranešė Lietuvos jūrų laivinkystei apie naują darbo pergalę. "Kapsuko" igula žymiai anksčiau, negu buvo įsipareigojusi, įvykdė ir šių metų krovinių pervežimo užduotį.

UKMERGEI — 750 METŲ

Miestas per vieną dieną

(Tęsinys iš praėito numerio)

NORI BŪTI "VISAPUSIŠKI"

Pusiaudienis. Per miestą nesulaikomai srūva mašinos. Labai judru Kauno, Vytauto, Lenino, kitose gatvėse. Tačiau ne visose. Ukmergėje 134 gatvės. Kitos nedidelės, dažnai siauros, bet tuo ir patrauklios, kad jog lyg ir nuošaly darbų dienos įtampos.

Pilies gatvelė prašliaužia šalia miesto parko. Labiausiai patinka jo vakarinis pakraštys. Jis iškilus. Status skardžiai apaugę medžiais. Nuo čia, kaip nuo aukštai iškeltos delno, matosi visa toji miesto dalis, kur kairėje Sventosios.

Prieš ateidamas čia apsilankiau vaikų muzikos mokykloje. Nepasakyčiau, kad joje patyriau kažką tik "ukmergiško". Siemet mokykla išleido aštuonioliktą savo auklėtinių laidą, per visus gyvavimo metus apie 300 muzikantų. Groja kas kuo — fortepijonais, smuikais, violončelėmis, akordeonais, klarnetais ir triūbomis. Taigi, daiktas įprastas. O atsidžiaugti negali! Kito tokio muzikanto vos viršugalvis iš už akordeono kyšo. Bet kojytė muša į taktą, pirščiukai nuo klavišų ant klavišų, kaip bitutės nuo žiedelių ant žiedelių. Ir gyvena mokyklos klasėse melodijos — šviesios, nuotaikingos, nors gal ir nevisiškai tobulos.

— Bus geri muzikantai, — pasakiau mokyklos direktorei Irenai Juodienei. O ji:

— Vienas kitas, gal būt. — Ir aiškino, kad svarbiausias mokyklos tikslas mokyti vaikus mylėti muziką, suprasti šio meno paslaptis. Anot jos, dabarties jaunimas turi būti visapusiškai kultūringas. Žodį visapusiškai ji ištare kiek, išskeldama, išaukštindama jį.

Viso mokykloje apie 200 mokinių ir juos moko 23 mokytojai. Moko, pasakysime, po pamokų, nes visi jie yra iš kitų miesto vidurinių bendro lavinimo mokyklų. Kitaip sakant, ateina čia atlikti tai, kas privaloma. Atrodytu, kam šito reikia? Kam apkrauti mokinį papildomu darbu, papildomais rūpesčiais? O pabandyk neprimti!

Tuomet ašaros kaip pupos. Tėvai, ir tie nesidrovio ateiti, kad pasakius, jog dukrelė ar sūnelis lyg tam ir auga, kad pūstų triubą, smuikuotų, ar tampytų akordeoną! Ašaros ašaros, bėdžiavimai, pabėdžiavimai!.. Ne dėl duonos; dėl to, kad būtume kultūringesni, kad pasiimtume iš žmonijos kultūros aruodų pagal savo talentą, dvasines ir fizines galimybes.

Prisiminiau legendą, vieną iš tų, kuri lig šiai dienai puošia Ukmergę. Anot jo, tokio daikto kaip Ukmergė anksčiau nebuvo. Buvo Vilkmėrgė! Kur dabar miesto mūrai, augo gūdus miškas, ir gyveno čia išgarsėjusi žynė, turinti prijaukintą vilką. Kentę ar ne šią vilko mergą vietos gyventojai, legenda nesako, o teigia, kad būtent ji, vilko merga, ir davusi miestui vardą — Vilkmėrgė!

Yra dar kita legenda, pasakojanti, kad kažkur čia degė šventoji ugnis, pakurstoma vaidilutės. Kartą, kai jos draugės išėjo į romuvą, šią šventosios ugnies sergę su-draskė vilkas. Taip ir palikusi mūsų atminčiai Vilkmėrgė — miestas, kuriam šiomet su-kanka 750 metų.

Šitaip ar ne, o jeigu taip buvo, buvo labai seniai. Bet kas drįstų sakyti, kad tai ne

savotiška mūza, palikta mums senos ir gilios praeities. Gal būt, sakau, Ukmergės vaikų muzikos mokykla pratęsia senas savo miesto tradicijas. Legendos ir muzika visuomet jaudina, kelia dvasią ir visuomet pasiklausius jų norisi būti geresniam. Girdėjau, kad ištęstumas pasakojimo, ne geriausias pasirinkimas. Bet argi mažą kas ką pasako? Teigu tik viena: būti Ukmergėje ir nematyti vaikų gyvenimo, reiškia, nematyti šio seno miesto ateities. Ir todėl atsiprašau, kad pasakiau — seno miesto ateities!

Kitoje gatvės pusėje, priešpriešais mažųjų muzikantų pastato, yra vaikų sporto mokykla. Čia vėl savas pasaulis — sporto aikštelės, salės, bėgimo takai, stendai nuotraukų su garsenybėmis, kurių vardus žino ne tik ukmergiškiai. O paklausę ką nors, koks mokyklos pagrindinis tikslas, ir vėl išgirsti maždaug ką ir muzikos mokykloje. Pavyzdžiui, Edvardas Buda, vaikų sporto mokyklos direktorius pavaduotojas taip atsakė:

— Didžiausias mūsų rūpestis ruošti visapusiškai fiziškai išsivysčiusį jaunimą.

Taigi, nepasididžiavo tuo, kad čia išugdytas Alvydas Sidlauskas, Kauno "Žalgirio" meistrų krepšinio komandos žaidėjas, Vanda Bankauskaitė iš "Kibirkštės", bėgikė Genė Motejūnaitė, Nijolė Kvietkauskaitė ir kiti. Džiaugėsi, kad mokykloje yra daugiau kaip pusė tūkstančio mokinių. Čia veikia penki sporto skyriai: lengvosios atletikos, krepšinio, futbolo, stalo teniso ir šaudymo. Yra 13 trenerių ir 33 mokomosios grupės. Ateina čia iš ketvirtos klasės, teturėdami vos 11 metų, o išėina jau aštuoniolikmečiais, devyniolikmečiais...

O dabar kai kas stebisi, kodėl mūsų publikoje tokia didelė trauka sportui. Juk Ukmergė, kad ir jubiliejinė, ačiū die, neišimtis...

Visai netoli nuo šių dviejų mokyklų yra ir kita pasirinkimu dosni vaikų įstaiga. Tai pionierių ir moksleivių namai, kur tiek apstu įvairiausių techninių, meno saviveiklos ir kitų būrelių.

Prasidėjus moksleivių vasaros atostogoms, kone tūkstantis ukmergiškių vaikų poilsiaavo miesto ar respublikinėse pionierių stovyklose, apie puspenktos šimto — moksleivių darbo ir poilsio stovyklose. Kiti keliavo, ekskursavo po Lietuvą ir visą Tarybų šalį...

Tyliai, labai tyliai neša savo vandenį Sventoji, sukdama vingius, kažką apmąstydama. O žaliame miesto parke painiojasi įvairiabalėsėse melodijose paukšteliai. Gera ir man, visai ne ukmergiškiui, kad toks senas miestas taip jaunai atrodo. Bet jo viso dar nepamačiau, dar reikia skubėti.

(Tęsinys sekamam num.)

□ Mitas apie Trojos arklių matyt, įkvėpė gaują italų vagių. Prie Riminio vilos vargtų, kai šeimnininkas buvo išvykęs, privažiavo sunkvežimis. Iš jo iškėlė didelę sofą, kurią tarsi užsakes vilos šeimnininkas, ir įnešė į namą. Po kiek laiko darbininkai grįžo, atsiprašė, kad "sumaišė adresą", ir vėl išnešė sofą. Policija vėliau nustatė, kad sofoje buvo įlindęs vagis, kuris spėjo pavogti brangenybes ir pasislėpti.

St. Petersburg, Fla.

Lapkričio 1 LSC salėje įvyko LLD 45 kp. mėnesinis susirinkimas. Jį pradėjo kuopos pirm. Adelė Pakalniškienė, o pravedė J. Bakšys. Išduoti kuopos raportai. Pirm. Ad. Pakalniškienė pranešė, kad spalio 18 d. kp. parengimas buvo sėkmingas. Dar priminė, kad kuopos renginys įvyks šio mėnesio 27 d., ketvirtadienį. Turėsime ir meninę programą. Taipgi pranešė, kad į mūsų kuopą persikėlė buvusi niujorkietė Helena Siaurienė.

Finansų sekr. Julė Andriulienė pateikė kuopos finansų stovį. Išdėtininkas P. Alekna sutiko su skaitline. Iš parengimų raportą pateikė P. Alekna ir P. Mockapetris.

Raportai priimti. Al. Aleknienė skaitė laišką iš T. Lietuvos nuo Daktarų A. ir B. Pikčių. Jie dėkoja draugams už laikraščius "Vilni" ir "Laisvę". Taipgi prašo atmaujinti žurnalą "JRL of Neurosurgery". Žurnalo prenumerata bus atnaujinta 45 kuopos.

LLD-jos Centras kuopai pristuntė nominacijų į Centro komitetą blankus 1976-1977 metams. Nominacijos buvo atliktos.

"Laisvės" vartininkas Povilas Alekna ir "Vilnies" Jonas Stančikas atsikreipė į skaitytojus, kad čia vietoje atsinaujintų vartininkams darba.

Kanados "Liaudies Balso" vartininku sutiko dirbti Valys Bunkus. 45-oji kuopa pradžiaį vėjau pasakyre "L. B." \$100.

Susirinkimą baigus, turėjome pietus. Vėliau buvo dainų programa. Ją pravedė Adelė Pakalniškienė.

Pirmiausia buvo iškviesta Onutė Stelmokaitė. Ji padainavo dvi dainas. Larry Strack dainavo angliškai. Po to Larry ir Adelė Pakalniškienė sutartinai padainavo duetą. Taip pat Dainos mylėtojų choras padainavo keletą liaudies dainelių. Vadovavo Adelė Pakalniškienė. Pijainu akomponavo Walteris Zukas.

Po programos sekė šokiai.

KLUBO VEIKLA

Lapkričio 8 d. LSC salėje įvyko klubo mėnesinis susirinkimas. Jį pravedė klubo prez. V. Bunkus. Klubu valdyba pateikė raportus. Al. Aleknienė perskaitė praėjusio susirinkimo tarimus. Toliau sekė V. Bunkaus raportas. Jis pranešė, kad prie namo visuomet atsiranda įvairių reikalų. Klubu valdyba ir direktoriai turėjo posėdį. Nutarė, kad namo būtinai reikalai būtų sutvarkyti.

Taip pat V. Bunkus pranešė, kad į klubą įsirašė dvi garbės narės - Julija Andrullienė ir Anna Laick. Taipgi jis kalbėjo apie salės išnuomavimą. Sakė, kad sugrįžo iš atostogų visi salės nuomininkai ir salė bus išnuomota, kaip ir pirmiau. Susirinkimas nutarė, kad klubo nariams būtų paruoštos narystės kortelės. Taip pat nutarta, kad salėje būtų iškabinta valdybos bei choro nuotraukos.

Finansų sekr. Tillė Lukienė pateikė klubo finansų bei narių stovį. Išdėtininkas Jonas Rūbas su raportu sutiko.

Rengimų komisijos raportą pateikė P. Alekna ir P. Mockapetris.

Visi raportai priimti. Pabaigus susirinkimą, mūsų šeimininkės pavaišino visus skanais pietumis. Adona Aleknienė pristatė svečius ir paprašė susipažinti su mūsų publika. Po pietų dainavo solo Onutė Stelmokaitė ir Larry Strack. Dainos mylėtojų choras padainavo tris dainas. Vadova-

vo Adelė Pakalniškienė. Pianinu akomponavo Helena Jelskis. Po dainų programos sekė šokiai. Visi linksminosi iki saulėleidžio.

MŪSŲ LIGONIAI

Serga Bernardas Casper. Jis buvo ligoninėje. Jau sugrįžo į namus. Zmonos prižiūrimas gydomi namuose. Jonas Milleris buvo operuotas. Operacija pavyko. Jau sugrįžo į namus. Zmonos priežiūroj sveiksta.

Linkiu ligoniams greitai ir pilnai susveikti.

PRANEŠIMAI

Lapkričio 22 d. klubo pobūvis - pietūs 12 val.

Lapkričio 27 d. Padėkos dieną kuopos pobūvis, pietūs 12 val.

Gruodžio 6 d. 45 kp. susirinkimas. Pradžia 10:30 val. ryto, pietūs 12 val. įvyks klubo salėje, 314 15th Ave. South. Prašom visus dalyvauti. V. BUNKIENĖ

Hartford, Conn.

IŠ VIEŠNAGĖS PAS LAISVIEČIUS NEW YORKE

Dienai brėkstant išėjau pažiūrėti, ką oras žada mums. Atrodė labai gražu saulei kylant. Pakilusių ūpu rengiaus važiuoti. Choristai rinkosi jau prieš devynias. Tik iš toliau vėlavo atvažiuoti. Priuvo ir busas - naujutėlis, patogus. Neužlgo leidosi kecionėn.

Važiuojant buvo labai malonu pasižvalgti į prabėgantį gamtos vaizdelį. Nė nepajutom, kaip pasiekėm New Yorko priemiestį. Čia jau pajutom didelį automobilių susikimšimą net per tris eiles. Rodosi, viršum jų galėtum eiti, nes vos tik tejuda. Laimė, neilgai tesitėsė, ir mes turėjom laiko iki valiai.

Pasiekę "Laisvės" buveina, pradėjom susitikti su pažistamais ir apsimaityti žodžiu kitu.

Neužlgo prasidėjo maninė programa, švelniai jusmus judino liaudies dainelės, taip gražiai visų išpildytos, kad, rodos, nori ilgiausiai klausyt, paskestant gražiose svajonėse, pamiršdamas dabartį. Po to sekė vaišės. Geresnių ir malonesnių, rodos, jau negali būti. Toks šiltas ir draugiškas priėmimas, kad, rodos, esam artimiausi šeimos nariai. Šeiminkės turėjo gana sunkiai padirbėt, skoningai maistą prirengti ir pasirūpinti kad visiems visko užtektų, nes niekada nežino, kiek tikrai turės svečių. Garbė, jums, darbo bitelės!

Džiugu, kad "Laisvės" kolektyvas per daugelį metų laikosi tradicijos, surengdamas koncertą. Tas duoda progą meno jėgoms pasirodyti, o publikai pasigėrėti jų gražių darbu ir pasišventimu. Puiki proga suvažiuoti iš arti ir toli, susitikt kitų kolonijų draugus ir bičiulius, atnaujinti pažintis. Linkėtina, kad ir ateity ta tradicija tęstusė "Laisvės" pastogėje.

Atsisveikinę draugus ir drauges, laimingai sugrįžom į namus, patenkinti kelione ir vaišėmis. Visuose liks gražus prisiminimas ilgam. V. K.

Išnuomojamas

Nebrangiai išnuomosiu apartamentą - miegamas kambarys su dviem lovom, virtuvė su visais patogumais ir maudyklė. Taipgi dar atskiras miegamas kambarys su dviem lovom.

Julia Vitkus
1371 N. E. 181st St.
North Miami Beach, Fla.

33162

(46-47)

Binghamton, N. Y.

Iš LDS 6 Kuopos
Susirinkimo

LLD 6 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 3 d. Sokol salėje. Kaip paprastai, susirinkimas buvo neskaitylingas nariais. Nesmagu pasakyti, bet nuo faktų nepabėgsi.

Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkė A. Maldai-kienė. Dalyvavo visi kuopos valdybos nariai.

Perskaitytas praeito susirinkimo protokolas ir finansinė atskaita. Priimta, kaip skaityta.

Finansų sekretorė Mary Lynn pranešė, kad ligonė Helena Viežienė dar tebeserga. Ji gydomi namie. Ji ir vėl perskaitė vienos naujos narės aplikaciją - tai Marcelės Semcho, 58 metų. Ji įstojo į LDS apdardai. Priimta. Ir sekretorės Mary Lynn raportas priimtas su pagyrimu.

Po visapusiško apkalbėjimo, visi sutikome pakeisti laiką. LDS 6 kuopos susirinkimams laikyti. Visi nariai turėtų kreipti demėsi, nes svarbu.

Sekantis LDS 6 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks šeštadienį, gruodžio pirmą dieną, 1 (pirmą) valandą p. p. Sokol salėje, 226 Clinton St. Šiomet šis susirinkimas bus paskutinis, tai jame turėsime išrinkti 1976 metams naują kuopos valdybą. Labai svarbu, kad visi nariai laikytų sau pareigą šiame susirinkime dalyvauti. Turėsime daug svarbių reikalų aptarti. Nepamirškime naujų narių atsivesti.

ONA WELLUS,
Kuopos sekr.

Micmi, Fla.

Lapkričio 2 d. Lietuvių Socialiame Klube įvyko koncertas ir pietūs, kurie davė gražaus pelno mūsų laikraščiams. Apie parengimo eigą ir programą, tikiu, parašys kiti korespondentai.

Publikoje pasirodė draugų, kurie per daugelį metų dalyvavo ir dirbo organizacijose, bet dėl sveikatos sušlubavimo, dabar negali veikti. Tarp tokių yra draugai Jonas ir Sofija Tomsonai. Sofija pergyveno dvi skaudžias ir kritiškas širdies atakas, ir ligoninėje išbuvo ilgą laiką. Po antrosios atakos pirmą sykį pasirodė publikoje, tai mūsų koncerte. Jonas Tomsonas pasidavė ligoninėn akių operacijai. Linkime Tomsonams greitai ir pilnai susveikti. Sveiki būdami jie dalyvavo chore ir daug jam darbuos.

Aido Choras po pamokų lapkričio 7 d. turėjo susirinkimą. Narių dalyvavo 18. Nutarė surengti pietus ir koncertą sekmadienį, gruodžio 7 d. Lietuvių Socialio Klubu svetainėje, 2610 N.W. 119 St. Kviečia visus draugus ir pritarėjus dalyvauti. Bus geri pietūs ir graži programa.

Jau priėmė auką Choro užlaikymui nuo draugės M. Petrick iš Hollywood, Fla. Ačiū. Priėmėme draugę kaip choro rėmėją.

Išitėmykite, kad Aido Choro pamokos vyksta kiekvieną penktadienį LSK svetainėje. Kviečiame ateiti ir dainuoti. M. N.

□ Vienoje Čikagos pieno kavinėje įtaisytas automat, kuris, "pajutęs" dumus nors iš vienos cigaretės, įjungia sireną ir raudonai mirkčiojančią signalinę tempą. Šiok įstaigos savininkas gavo kovos prieš rūkymą draugijos premiją.

Brockton, Mass.

Lapkričio 3 dieną po trumpo ligos mirė Elsee Zeleskaitė, sulaukus 79 metus amžiaus. Kūnas buvo pašarvotas Yakuvonio šermininėje, kur daug gyvų gėlių puošė jos karstą. Palaidota lapkričio 7 dieną Melrose kapinėse. S. Rainardas pasakė atsisveikinimo kalbą šermininėje ir kapinėse, nupiešdamas jos nueitą gyvenimo kelią.

Velionė buvo gimusi Lietuvoje. Visai jauna atvyko į šią šalį, į Brocktoną. Ir čia išgyveno 50 metų. Paskutinius porą metų gyveno 109 Worcester St., Bridgeporte. Buvo paprasta darbininkė, priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos 6 kuopos ir Tautiško Namo Bendrovės. Skaitė laikraštį "Laisvė", iš kur jinaį suprato darbo žmonių reikalus ir juos rėmė ne tik darbais, bet ir aukomis. Buvo apsišvietus, pažangi mergina, su visais draugiškai sugyveno. Lūdi jos sesers vaikai - Stephe Petkus Waterbury, Conn. ir Joseph Petkus Thompson, Conn., taip pat seservaičiai - D. Petkus ir H. Petkus, ir daug jos artimų draugų.

Visi palydovai buvo pakviesti sugrįžti į Yakuvonio įstaigą, kur jie buvo skaniai pavaišinti. Tebūna jai amžina ramybė, o jos artimiesiems nuoširdi užuojauta.

PRANEŠIMAS

LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 7 d., 2 val. po pietų, pas Ch. Ustupą, 27 Cleveland Ave. Visi nariai raginami dalyvauti. SEKR. S. RAINARD

Jis kandidatuosias

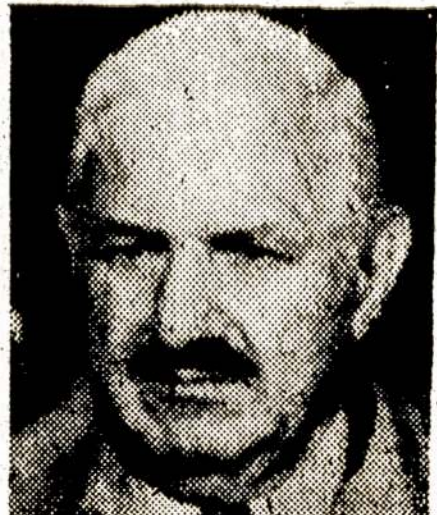

George C. Wallace

Montgomery, Ala. - Alabamos gubernatorius Wallace pareiškė, kad jis užsispyrusiai sieks būti Demokratų partijos kandidatu į prezidentas. Bet ką jis darys, jeigu demokratų nominacijos nelaimės? Visai spėliojama. Daug kas mano, kad jis suorganizuos savo partiją ir bus jos kandidatu.

Paskelbdamas apie savo kandidatatus, Wallace kreipėsi į darbo žmones pagalbos. Jis esąs jų bičiulis ir užtarėjas.

Dar vienas Nixono patarėjas nuteistas

Chicago, Ill. - Buvęs prezidento Nixono patarėjas, kaip jam išsukti nuo mokėjimo už \$450,000 valdžiai mokėsi, teismo rastas kaltu ir turės patupėti kalėjime. Tuo "nelaimingu" žmogum yra G. Newman, Chicago Viešosios Bibliotekos Tarybos prezidentas. Teisėjas McGarr jam bausmę paskelbs ateinančių metų sausio 6 dieną. Mr. Newman gali būti nubaustas aštuonerių metų kalėjimu ir \$15,000.

Kas užims jo vietą?

William O. Douglas

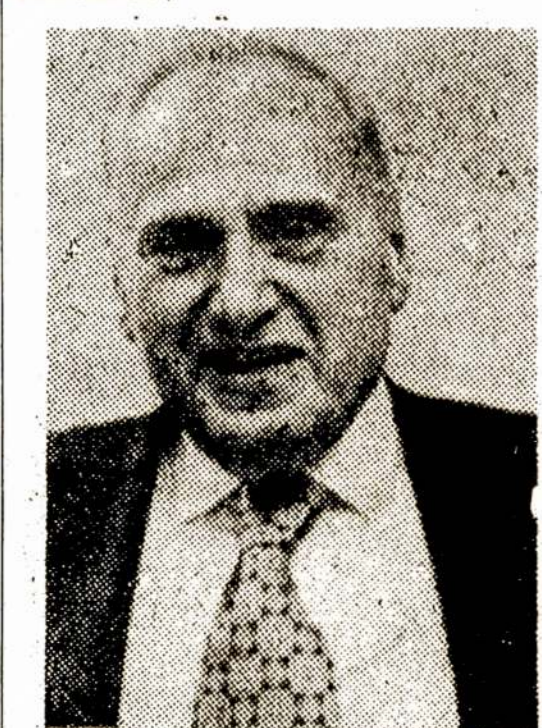
Pagaliau, dėl sveikatos sutrikimo, Aukščiausiojo Teismo narys William O. Douglas rezignavo. Dabar jo vieta yra tuščia. Prezidentas Fordas turi ką nors paskirti, o Kongresas užgirti.

Plačiai kalbama, kad Douglas vietą turėtų užimti moteris. Juk tinkamų yra šimtai. Iki šiol moterys buvo diskriminuojamos. Visoje Aukščiausiojo Teismo istorijoje jame nėra buvę nė vienos moters. Teismas susideda iš devynių narių. Laikas nors vienai tą atsakingą vietą užimti.

Aukščiausiojo Teismo nariai yra prezidento skiriami visam amžiui. Douglas išstarnavo virš 36 metus. Priklausė taip vadinamajai "liberalų" Frakcijai.

Naujas korespondentas

Pažangiųjų amerikiečių dienraštis "Daily World" praneša, kad jis savo korespondentų Maskvoje paskyrė seną žurnalistą ir veikėją George Morris. Tikimasi iš jo įdomių pranešimų šiame dienraštyje iš Tarybų šalies sostinės.

George Morris

Susipažino su Tarybų Lietuva

Spalio mėnesio pabaigoje Tarybų Lietuvoje lankėsi grupė Visuomenės mokslų akademijos prie TSKP CK aspirantų iš socialistinių šalių.

Svečiai susipažino su Vilniumi, naujais gyvenamaisiais rajonais, pabuvojo skaičiavimo mašinų gamykloje. Kaune jie aplankė muziejus, IX fortą, apžiūrėjo kardiologinį centrą ir kolikinę gyvenvietę Kauno rajone.

Svečius priėmė Lietuvos KP CK sekretorius A. Barauskas. Pokalbyje dalyvavo CK skyrių vedėjų pavaduotojai P. Gikis, A. Jakaitis, A. Sinkevičius.

Panevėžys. ("Tiesos" koresp.). Ekranu gamykloje 97 procentai produkcijos ženklina valstybinių kokybės ženklų. Kasmet vis platesnės jos gaminių geografija. Panevėžiečių kinesiškai šiuo metu keliauja į 13 užsienio šalių. Eksportas sudaro beveik pusę gamyklos produkcijos.

Prisiminus Antaną Petriką

Visa širdimi mylėjai tu tėvynę
Ir niekad niekad jos nepamiršai,
O šiandien į tėviškės laukus
Amžiams ilsėtis sugrįžai.

Klausysies skambių dainų jaunimo
Ir čiulbesio lakštučių vakarais,
Ir vyturėlio virš arimų,
Vėjelio šlamančio rytais.

Visa širdimi mylėjai tu tėvynę, —
Toli gyvendamas ne kartą aplankei,
Atlikęs pareigą žmonijai,
Ramiai ilsėtis parvykai.

K. Zakavičienė

BROCKTON, MASS.

Mirus

Elsie Zeleskaitei

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jos sesers vaikams Stephen Petkus iš Waterbury, Conn.; Joseph Petkus iš Thompson, Conn.; Denise Petkus ir Holly Petkus; taipgi visiems artimiesiems.

M. Gutauskienė
K. Cheraskienė
B. Navickienė
D. Martin
Alf. Skirmont
Josephine Skirmont
Ada White
A. Ustapienė
Ch. Ustapas
A. Markevičienė
Vin. ir Alb. Miknis
Benny Sauka
Stefana Sauka
Vera Čerkasienė

S. Rainard
Lena Smith
Betty Tamulevičiūtė
Filomena Repšienė
K. Butkienė
Frances Aluso
John Gutasukas
Birutė Kašėta
Agnes Kukaitienė
Antose Mastaičienė
Ant. Kulbok
Šimanasuskienė
Elz. Stepanauskienė
Rose Wallen

BROCKTON, MASS.

Mirus

Elsie Zeleskaitei

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jos sesers vaikams Stephen Petkus, Waterbury, Conn.; Joseph Petkus, Thompson, Conn.; Denise Petkus, Holly Petkus ir visiems draugams bei artimiesiems.

BETTY PETRICK
Buzzards Bay, Mass.

BROCKTON, MASS.

Mirus

Elsie Zaleskaitei

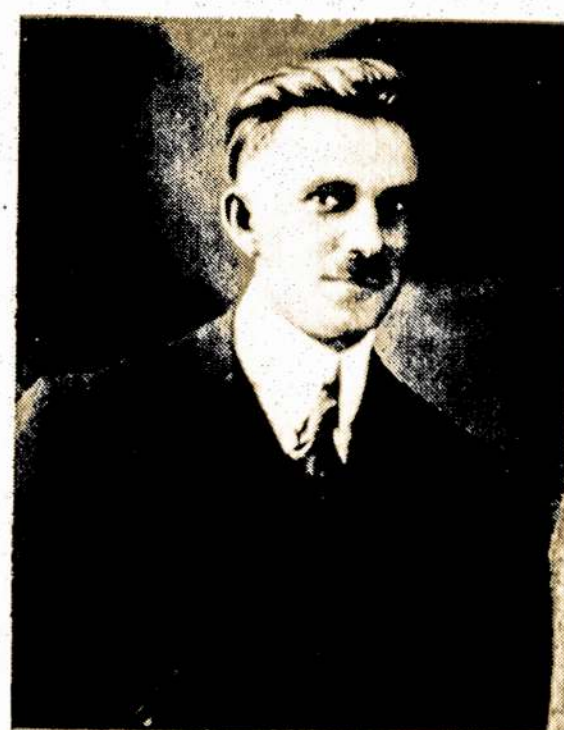
Reiškiame nuoširdžią užuojautą jos sesers vaikams Stephen Petkus, Waterbury, Conn.; Joseph Petkus, Thompson, Conn.; Denise Petkus ir Holly Petkus; taipgi visiems kitiems artimiesiems bei draugams.

ONA KLIMIENĖ ir ŠEIMA
Stoughton, Mass.

MIAMI, FLORIDA

Liūdnei Prisimenu Mano Gyvenimo Draugą

Jurgį Danį

Jis mirė 1970 metų lapkričio 30 dieną

Jurgis Danis-Danaitis buvo kilnaus būdo ir pažangiųjų idėjų žmogus. Jis priklausė pažangiose lietuvių organizacijose. Miameyje velionis nuoširdžiai darbavosi Lietuvių Socialio Klubu veikloje. Jis dirbo, kūrė taip, kad jo ir kiekvieno darbo žmogaus gyvenimas būtų laimingesnis ir gražesnis. Prisimindama velionio troškimus skaityti, skleisti apšvietą, skiriu "Laisvės" išlaikymui \$150.00.

Liūdinti jo žmona — STALLA DANIS

"LAISVĖS" VAJUS

Vajus prasidėjo spalio 1 d. ir baigsis gruodžio 31 d. Kontestantų stovis, baigiantis lapkričio 12 d., yra toks:

	Punktai
Connecticut vadininkai	3,537
Brooklyn, N. Y. — A. Mitchell ir A. Cepulis	2,632
P. Alekna, St. Petersburg, Fla.	2,038
S. Rainard, Brockton, Mass.	1,874
Miami, Fla. — V. Bovinas, A. Švežda ir N. Iešmantienė	1,762
Kanados vadininkai	1,610
A. Shupetirs—S. Penkus, Lawrence, Mass.	1,444
V. Sutkienė—V. Taraškienė, San Francisco—Oakland, Cal.	1,032
Detroit, Mich.—J. K. Alvinas ir F. Nakas	994
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	964
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	786
Binghamton, N. Y.	548
P. Cesnikienė, New Kensington, Pa.	516
F. Kontenis, Rochester, N. Y.	497
Baltimore, Md. — J. Stany	430
A. Račkauskienė—M. Sametis, Haverhill, Mass.	408
Raymond Stakėnas, Scottville, Mich.	350
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	344
F. Shimkienė, Kearny, N. J.	332
Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	308
Los Angeles, Cal.	230
S. Puidokas, Rumford, Me.	192
F. Klaston, Huntington, N. Y.	190
R. Merkis, Philadelphia, Pa.	160

Connecticut vadininkės dirba ne juokais. Hartfordietės atvykusios į "Laisvės" metinį koncertą atvežė atnaujinimu, aukų ir 3 naujus skaitytojus/gautus per O. Šilkiene (1) ir L. Butkevičienę (2). Gavome vieną naują skaitytoją iš Los Angeles, Cal., apylinkės, S. Rainardas prisiuntė vieną, Marytė Zeikus vieną, J. K. Alvinas vieną ir du gavome tiesiai iš Vilniaus.

Sveikiname naujai įstojusius vadininkus — F. Shimkienę, Ievą Kralikauskienę, S. Puidoką, F. Klaston ir Los Angeles vadininkus.

Vadininkai prisiuntę aukomis sekamai:

V. Bovinas, Miami, Fla.:	
LLS 75 kuopa	\$500.00
Iš spaudos parengimo	123.00
A. Balčiūnienė	51.00
J. Andrus	11.00
E. Vitartienė	10.00
M. Kvietkienė	6.00
A. Aimontienė	5.00

Viso \$706.00

A. Švežda, Miami, Fla.:

Blanche Novick	\$10.00
Izabelė Jackim	5.00
W. Mikulėnas	5.00

Viso \$25.00

S. Rainard, Brockton, Mass.:

Alf. ir Josephine Skirmont	\$50.00
W. Baltušis	11.00
Peter Chestnut	11.00
A. Lalis	6.00
A. Orintas	4.00
Chas. Biron	4.00
Po \$1.00: J. Sastavickas, F. Ivan, Rose Wallen, A. Ykasala, S. Valančius, A. Bilūnas, B. Sauka, M. Ambrose ir A. Kukaitienė	\$ 9.00

Viso \$95.00

F. Shimkienė, Kearny, N. J.

Felicia Shimkienė	\$25.00
N. Rakickas	21.00
Peter Raymond	11.00
B. Lutz	11.00
Po 1:00: J. Kairis ir B. Yuška	2.00

Viso \$70.00

M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn.:

Ona Petrauskienė	\$29.00
B. Kiudulienė	6.00
S. Kutelis	3.00
Po \$1.00: J. Laurinaitis, A. Balčiūnas ir O. Žiuraitienė	3.00

Viso \$41.00

P. Alekna, St. Petersburg, Fla.:

P. F. Stepon	\$19.00
Antosė Sholūnas	5.00
Ahtanina Shtukas	5.00
Po \$1.00: M. Wilkosky, J. Baksys, John Blaskis, J. Gendrienienė, K. Pakšys	5.00

Viso \$34.00

J. Jaskevičius, Worcester, Mass.:

V. Žitkus	\$11.00
F. Petkūnas	9.00
J. Lietuvninkas	4.00
O. Špakauskas	3.00
Po \$1.00: M. Bucky, P. Carroll ir J. Jakaitis	3.00

Viso \$30.00

J. K. Alvinas, Detroit, Mich.:

Andrius Kvietinskas	\$21.00
Anne Norkus	2.00
Albert Mitchell	1.00

Viso \$24.00

F. Klaston, Huntington, N. Y.:	
F. Klaston	\$20.00
J. Draugelis	3.00

Viso \$23.00

Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.:	
Eva Kralikauskienė	\$11.00
Teresa Lukauskas	3.00
John Stanis	2.00

Viso \$16.00

S. Puidokas, Rumford, Me.	
S. Puidokas	\$5.00
J. Motuzas	1.00

Viso \$6.00

Kitos aukos:

Per "Laisvės" koncertą lapkr. 9 (vardai tilpo pirmiau)	\$557.00
Iš Detroit spaudos pikniko, per S. Gugas	150.00
J. S. Deltuva, Baltimore, Md.	100.00
Joseph Kibildis, Haverhill, Mass.	100.00
Mary Zeikus, Silver Springs, Md.	76.00
M. ir A. Pukiai, Yucaipa, Cal., atžymėjimui 50 metų vedybinio gyvenimo	26.00
S. Skiragis, Detroit, Mich.	20.00
A. Lugauskas, Northport, N. Y.	11.00
K. Zambusevičienė, Reading, Pa.	11.00
Antanas Zurnis, Franklin, N. H.	11.00
V. Zaveckas, Brooklyn, N. Y.	11.00
D. M. Solomskas, Floral Park, N. Y., nusibaudžia už nedalyvavimą koncerte	10.00
P. Slajus, Chester, Pa.	10.00
Janė Gendrienienė, St. Petersburg, Fla., per V. V. Bunkienę, prisiminimui vyro Jurgio mirties metinės sukakties	10.00
W. M. Railai, Whittier, Cal.	7.00
Joana Grigas, Hot Springs, Ark.	6.00
Draugė iš Jamaica, N. Y.	5.00
J. Gabrys, New York, N. Y.	3.00
I. Kamaraukas, Oakland, Cal.	3.00
K. Zemaitienė, Rochester, N. Y.	2.00
B. Kalušis, Fitchburg, Mass.	2.00
Po \$1.00: C. Bartnick, San Diego, Cal.; J. Keller, St. Petersburg, Fla.; L. Butkevičienė, Hartford, Ct.; S. Salamonas, Hartford, Conn. O. Dobilienė, Brooklyn, N. Y., C. Brazauskas, Berlin, Ct. ir	

Laisvės Choras iš Hartford, Conn. PASTABA: Leonas ir Margaret Jakštas per "Laisvės" koncertą aukėjo \$100, o buvo paskelbta tik \$10. Labai atsipašome.

Viso dabar skelbiamų aukų gavome \$2,209.00. Pridėjus prie pirmiau skelbtų aukų, į fondą iki 1975 m. lapkričio 12 d. įplaukė \$10,219.50.

Dėkojame visiems. Administracija

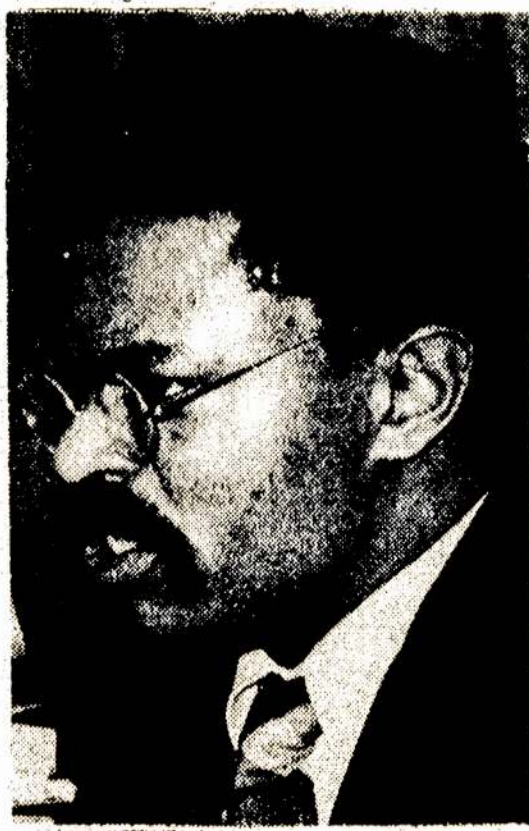
Atsiprašymas

Praeitame numeryje aprašyme "Laisvės" metinio koncerto įvyko labai nemaloni klaida. Ten sakoma, kad "Ilgiausių metų" buvo smarkiai sudainuota stamfordietei Onai Philipsei, kuri prieš kelias dienas buvo atšventus savo 90-ąjį gimtadienį. O pasirodo, kad ir daina, ir gimtadienio tortas buvo skirta taip pat senai laisvietelei Elzbietai Kasmocienei iš Huntington, N. Y., kuri šventė savo 86-ąjį gimtadienį.

Klaida įvyko todėl, kad aš nugirdau pirmininkę minint Philipės vardą ir gimtadienį, o nenugirdau minint Kasmocienės. Tai mano galvoje ir susidarė supratimas, jog tai buvo skirta Philipsei.

Nuoširdžiausiai atsiprašau draugę Kasmocienę už mano padarytą klaidą. Rep.

● Palygęs turistais, eidamas į žygį, nepamirš pundeį degutų pamirkyti į iširpintą vašką ar terpentinę. Tokie impregnuoti degutukai nebijo drėgmės.

DABAR GALITE PRALEISTI KALĖDAS IR NAUJUS METUS LIETUVOJE SU GIMINĖMIS IR DRAUGAIS

Speciali švenčių grupė išvyks iš JAV bei Kanados 1975 m. gruodžio 19... grįš 1976 m. sausio 3

Kelionės maršrutas:

Leningradas — gruodžio 20 — 21	
Vilnius — gruodžio 21 — 26	
Riga — gruodžio 26 — 31	
Vilnius — gruodžio 31 — sausio 2	
Maskva — sausio 2 — 3	

Kaina iš New Yorko, Bostono bei Montrealo...\$898.00 Platesnių informacijų prašome kreiptis į:

Baltic — American Holidays

Robert J. Elyn Travel, Inc.

501 Fifth Avenue (suite 1605)

New York, N. Y. 10017

Telefonas: (212) 687-0250

Kviečiame visus į M. K. Čiurlionio 100 m. gimimo sukakties minėjimą sekmadienį, lapkričio 23 d. 2 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Avenue, Ozone Park, N. Y. Bus meninė programa, kurią išpildys Aido Choras. Paskaitą duos žurnalistė Banga Lukoševičienė. Kauno A. Sniečkaus Politechnikos Instituto docentas Romanas Krivickas rodys skaidres (slides) iš Čiurlionio kūrybos. Po programos bus užkandžių.

Įėjimo auka — \$3.

B. LUKOŠEVIČIENĖ

TARP LIETUVIŲ

Kaip žinia, spalio antroje pusėje Rytiniame Berlyne įvyko Pasaulinis moterų Kongresas. Jame dalyvavo nemaža ir Jungtinių Valstijų moterų delegacija. Ten buvo kaip reportere ir mūsų išžymioji veikėja kalifornietė Ksavera Karosienė. Iš pranešimų matosi, kad šis pasaulinis moterų sąskrydis buvo labai sėkmingas. Būtų buvę idomu jos pranešimą žodžiu išgirsti ir mums niujorkiečiams. Deja, nesusidarė progos. Buvo sužinota per vėlai, kada draugai Karosai grįždami iš Tarybų Lietuvos, nors kokiai dienai sustos ir New Yorke.

Dar džiugu, kad Ksavera galėjo nors kelioms valandoms iš New Jersey, kur jiedu buvo apsistoję pas dukrą ir žentas, sugrįžti į New Yorką, pavišėti pas draugus Keršulius ir užsukti į "Laisvės" įstaiga. Nors keletui mūsų buvo laimė su veikėja šiltai pasisveikinti ir žodeliu kitu apie įvairius reikalus pasikalbėti.

Ieva

"Laisvės" direktoriaus

Direktorių posėdis įvyks antradienį, lapkričio 25 d., 2 val. po pietų, Laisvės Salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

A. R.

Lietuvos kamerinis - i Cekoslovakiją

Vilnius, XI. 7 (ELTA). Siandien į Maskvą išvažiuo nusipelnęs Lietuvos kamerinis orkestras, vadovaujamas Lietuvos TSR liaudies artisto, respublikinės premijos laureato S. Sondeckio. Kartu su kitais šalies atlikėjais vilniečiai muzikantai vyks į Čekoslovakiją dalyvauti TSRS kultūros dienų renginiuose.

Koncertuose dalyvaus Lietuvos TSR liaudies artistė, sąjunginio ir tarptautinio konkursų laureatė N. Ambrazaitytė.

Buenos Airės. — Argentinos prezidentė Peronienė jau paleista iš ligoninės ir pilnai pradėjo eiti savo pareigas. Jos sveikata esanti gerai pasitaisiusi. Nutilo visos kalbos apie jos rezignaciją.

Washington, D. C. — Susitarta, kad kai prezidentas Fordas keturias dienas lankysis Kinijoje, jis nepasirodys gatvėse nei masinėse sueigose. Tai reikalinga jo saugumui.

MIRĖ

Po sunkios ir ilgos vėžio ligos praeito trečiadienio, lapkričio 19 d., rytą iš gyvųjų tarpo išsiskyrė Mrs. Alvina Whelan, buvusio laisviečio ir veikėjo Petro Bieliausko dukra. Mirė sulaukus tik 57 metų amžiaus. Gyveno 94-16 Woodhaven Blvd. Pašarvota Simonson's Funeral Home šermentinėje, Hillside Ave. ir 119th St., Richmond Hill. Bus laidojama penktadienį, iš šermentinės išlydimą 1 val. po pietų.

Alvina Whelan paliko giliausiai liudinčius gyvenimo draugą Charles Whelan ir sūnus Ernest ir Edward.

Mūsų nuoširdžiausia užuojauta velionės artiesiems.

Alvina Whelan

LLD 185 kp. nariams

Mūsų kuopos susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 25 dieną, 2 val. vak. po pietų, Laisvės salėje. Tai bus specialus susirinkimas. Turėsime atlikti nominacijas į LLD Centro Komitetą ir aptarti tolimesnę mūsų kuopos veiklą. Raginame visus narius dalyvauti. Kuopos valdyba

Great Neck, L. I.

Dailininko M.K. Čiurlionio rinktinės reprodukcijos išstatytos su kitų dailininkų darbais Great Neck, L. I. bibliotekoje.

Atidaryme kalbėjo dail. V. K. Jonynas, muzikos paskambino Aldona Kepalaitė. Paroda tęsis iki gruodžio 7 dienos. ALMUS

Geležinkelių streikas?

Keturių geležinkelių unijos su 70,000 narių buvo nusistatčiusios paskelbti streiką praeitą antradienį. Bet federalinis mediatorius (taikytojas) kietai patarė streiką atidėti mažiausiai vieni savaitė. Tuo tarpu jis visomis jėgomis stengsis surasti išeitį, kad streiko būtų išvengta. Unijos su jo patarimu sutiko ir streiko paskelbimą atidėjo iki lapkričio 18 dienos. Šiuos žodžius rašant dar nežinia, ar bus streiko išvengta.

Šios keturios unijos tesudaro 15 procentų geležinkelių. Kitos unijos jau turi naujus kontraktus su kompanijomis nuo praeito gruodžio mėnesio. Jeigu kiltų streikas, ką jos darytų? Ar padėtų streikuojantiems savo broliams kovą laimėti?

Pramogų kalendorius

FILMAI IŠ LIETUVOS

Sekmadienį, lapkričio 30 d., Salomėja Narkėliūnaitė rodys filmus Lietuvos, kuriuos ji pati filmavo. Vieta: Maspeth Lietuvių Piličių Klubas, Grant Ave. Pradžia 2:30 val. po pietų. Įėjimas \$2.00. Visi kviečiami.

Komitetas

GRUODŽIO 21 D.

LDS 1 ir 13 kuopos rengia Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 45 metų sukakties atžymėjimą, "Laisvės" salėje. Bus banketas su programa. Pradžia 1 val.

Women in the News

An expert on burglaries says it is possible to live without fear in your home with a few precautions and do-it-yourself security. He says: "More women are living alone and many are too trusting. One woman viewed a rapist through a peephole. He had a package that she hadn't ordered but she opened the door anyway. Why? She didn't want to hurt his feelings because he was poorly dressed, she said".

The name of the game is: keep him out, advises the expert.

Precautions should include: Don't list your first name in the telephone book or mail box... use an initial, a key-controlled lock on your bedroom window, and a pick-resistant lock, peephole and chain on your door. A stranger can be asked to leave the package at the door and pass the paper needing a signature through the chained door gap.

Comparatively very few women are holding governmental positions. No majority party has ever nominated a woman to be President of the United States. There are about 18 female members of the House of Representatives, none in the Senate, 610 in various state legislatures, 93 who are mayors of cities and only one, Ella Grasso of Connecticut, who is governor.

Gov. Ella Grasso